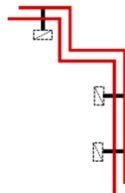

2020

**POROČILO O IZVAJANJU
PROGRAMA ZA ZAGOTAVLJANJE
SKLADNOSTI V LETU 2020
V DRUŽBI PLINOVODI d.o.o.**

Datum:	Ljubljana, 29. 3. 2021
Znak dokumenta:	NSKL/DK-1.0/2021
Različica:	PIPZSKL-1.0
Izdelal:	Mag. Dejan Koletnik, nadzornik za skladnost

Uvodna beseda

Nova paradigma sektorja zemeljskega plina

V predlanskem letu je Unija uresničila pomemben korak v smeri celovite posodobitve evropske energetske politike z namenom doseči podnebno nevtralnost do leta 2050. Sprejet je bil zakonodajni sveženj Čista energija za vse Evropejce - (CEP/Clean energy package) in konec tega leta Evropski zeleni dogovor. Oboje je v prid okolju, podnebj, potrošnikom oziroma gospodarstvu. S sprejetimi zakonodajami je pot razogličena vseh gospodarskih sektorjev in njegova časovnica postala znana in zavezujoča. Energetika je ključen sektor Evropske agende, ki mora prispevati k doseganju zadanih in zavezujočih ciljev. Pravo hitrost uresničevanja podnebnih ciljev bo energetskega sektor lahko dosegel le prenovljen, tehnološko naprednejši na vseh področjih ter brez meja med energetskimi sektorji. Gre tudi za novo paradigmo sektorja zemeljskega plina, ki je podprt z novimi tehnologijami, od proizvodnje sintetičnih plinov in vodika predvsem iz obnovljivih virov energije (OVE), pospešeno digitalizacijo, uvajanjem hranilnikov energije, tehnologij za transformacijo energije in do sodelovanja vseh energetskih sistemov in sistemov rabe energije. Evropska energetska prihodnost bo temeljila na vse večjem deležu energije, pridobljene iz geografsko razpršenih obnovljivih virov, prožnem vključevanju različnih nosilcev energije ter učinkovitejšem zmanjševanju onesnaženosti okolja ob zavezi zagotovitve biotske raznovrstnosti.

Iz vrste predlogov in rešitev, ki jih je prepoznala Evropska komisija (EK) izhaja, da je razogličanje energetskega sistema zelo povezano s stopnjo integracije - povezanosti raznih energetskih sektorjev - njihovih nosilcev, zlasti elektrike, plina in toplote ter hladu. Za sektorsko povezovanje so bile identificirane ovire, ki so povezane z nezrelostjo ustreznih tehnologij, manjkajočimi tehnološkimi in sektorski predpisi. Dodatno nastopajo še ovire v povezavi z infrastrukturo, ki nastanejo pri prehodu uporabe obstoječe infrastrukture primarno grajene za zemeljski plin, pri uporabi številnih drugih vrst plina predvsem vodika, in nenazadnje še ovire glede interoperabilnosti med različnimi trgi npr. električne energije in zemeljskega plina.

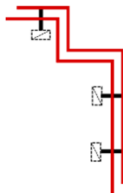
Ločevanje naprav za proizvodnjo vodika

Na sestanku odbora regulatorjev Agencije za sodelovanje energetskih regulatorjev (ACER) septembra 2020, je predstavnik EK predstavil izmenjavo informacij med EK in posameznimi regulativnimi organi glede dejavnosti nekaterih operaterjev prenosnih sistemov na področju proizvodnje vodika.

V začetku leta 2020 je bila namreč EK seznanjena, da veliko število operaterjev prenosnih sistemov v posameznih DČ izvaja pilotne projekte izgradnje naprav za proizvodnjo vodika in sintetičnega plina in električne energije obnovljivega vira.

Zato je pomladi 2020 EK stopila v stik z nekaterimi nacionalnimi regulativnimi organi v zadevnih državah članicah (DČ), in pridobila dodatne informacije o teh aktivnostih. V svojih odgovorih so nacionalni regulativni organi potrdili namere nekaterih upravljavcev prenosnih omrežij, da sodelujejo pri projektih za izgradnjo in obratovanje vodikovih naprav.

V izogib nekaterim tveganjem za nastop neskladnosti evropske energetske zakonodaje in posameznih vlog udeležencev na enotnem evropskem energetskem trgu je EK v svojem pismu

odboru regulatorjem¹ izpostavila stališče in opozorila na ureditev sedanjih pravil o ločevanju sistemskih operaterjev prenosnih sistemov skladno z Direktivo 2009/73/ES (t.i. plinska direktiva, v nadaljevanju Direktiva) in morebitne posledice v primeru, da ti sodelujejo pri projektih, ki se nanašajo na proizvodnjo vodika.

Treba je opozoriti, da 54. člen Direktive o električni energiji (2019/944/EC) ne velja za sistemske operaterje prenosnih omrežij za zemeljski plin.

Vodik je plin, ki je okoljsko bistveno bolj sprejemljiv, kot zemeljski plin, zato je v prihodnje za pričakovati bistveno večje zanimanje za prenos mešanic vodika in sintetičnega plina po ceveh zemeljskega plina.

Nacionalne zakonodaje se glede vbrizgavanja vodika v posameznih DČ med seboj razlikujejo, zato je EK v svojem opozorilu podala povzetek tolmačenja namena Direktive, namesto da bi razumevanje tolmačenja Direktive prepustila posameznim DČ. S takšnim pristopom se je EK želela izogniti povečanemu tveganju za nastop neskladnosti z Direktivo.

EK meni, da za proizvodnjo vodika veljajo pravila Direktive v skladu z 2. odstavkom 1. člena, ki določa, da se Direktiva uporablja tudi za *»druge vrste plinov, če je takšne pline tehnično mogoče varno vbrizgati v sistem zemeljskega plina in jih prek njega prenašati.«*. EK tako meni, da vodik spada med druge vrste plinov.

V primeru spora, ki bi izhajalo iz ne zagotavljanja skladnosti z evropsko energetske zakonodajo, pa je pristojno za razlago izključno Sodišče Evropske unije, tako meni EK.

Zahteve po ločevanju ostajajo v veljavi neglede na specifično uporabo proizvedenega ali dobavljenega plina, kot tudi zahteve, ki izhajajo iz 9.člena Direktive, ki določa, da operater prenosnega sistema zemeljskega plina ne sme izvajati neposrednega ali posrednega nadzora nad podjetjem, ki opravlja dejavnost proizvodnje ali dobave, ali uveljavljati kakršne koli pravice nad njim. Posledično ta omejitev velja tudi za proizvodnjo vodika, kot tudi za sistemske operaterje prenosnih omrežij za električno energijo, v primeru sektorskih povezanih projektov, kot so npr. naprave za pretvorbo električne energije v plin-vodik (PtoG).

Za sistemske operaterje prenosnih omrežij električne energije 54. člen Direktive o električni energiji (2019/944/EC) sicer določa posebna pravila o lastništvu takšnih naprav, ki so lahko v lasti in upravljanju sistemskih operaterjev prenosnih omrežij električne energije, vendar le, kadar je taka naprava določena kot popolnoma integrirani omrežni element (FINC- ang. fully integrated network component).

V skladu s temi pravili lahko upravljavci prenosnih omrežij za električno energijo imajo v lasti in upravljajo takšno napravo le pod pogojem, če:

- (i) se s pristopom lastništva in upravljanja te infrastrukture strinja nacionalni regulativni organ (NRA) ali
- (ii) dokažejo, da je takšna infrastruktura nujno potrebna za zanesljivo in varno delovanje prenosnega sistema in se ne uporablja za nakup ali prodajo električne energije na trgih z električno energijo ali
- (iii) kadar razpisni postopek, za katerega je NRA opravil predhodni pregled in ga ocenil, ne uspe.

¹ EUROPEAN COMMISSION DIRECTORATE-GENERAL FOR ENERGY; NOTE FOR THE ATTENTION OF THE ACER BOARD OF REGULATORS - Unbundling of hydrogen production facilities

Treba je opozoriti, da 54. člen Direktive o električni energiji (2019/944/EC) ne velja za sistemske operaterje prenosnih omrežij za zemeljski plin.

Iz stališč, ki jih je podala EK v svojem opozorilu je razpoznano, da je okvir, v katerem bi operaterji prenosnih omrežij električne energije lahko imeli v lasti in upravljanju naprave za pretvorbo električne energije v plin-vodik (PtoG) zelo omejen, pri čemer se okvir še zmanjša za operaterje prenosnih omrežij zemeljskega plina.

Neglede na podana stališča in omejitve pa lahko operaterji prenosnih sistemov še vedno vlagajo v komercialne ali pilotne projekte meni EK, vendar le pod pogojem, da so njihove pravice omejene na le pravice do izplačila dividend brez „kakešnih koli drugih pravic“ in tako zagotovijo skladnost, kot jih zahteva Direktiva z 2. odstavkom 9. člena (to pomeni brez večinskega deleža, brez glasovalnih pravic ali pravice do imenovanja članov upravnega odbora).

V interesu tehnoloških raziskav bi se sicer lahko štelo, da so naprave za pretvorbo električne energije v plin-vodik (PtoG) projekti, ki služijo samo raziskovalnim namenom, združljive s predhodno opisanimi zahtevami, če bi bila poslovna udeležba operaterja prenosnega sistema (OPS) kot vlagatelja zgolj pasivna ter nekomercialne narave. Vendar EK pri tem opozarja, da je ta presoja v pristojnosti Sodišča Evropskih skupnosti.

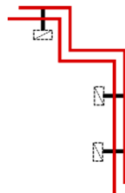
Iz zapisane stališč EK je razvidno, da bo potrebno na področju zakonodaje ureditve trga z zemeljskim plinom in njihovih udeležencev storiti korak naprej v smislu preobrazbe plinskega sektorja, zato je konec lanskega leta EK v okviru njenega delovnega programa načrtovala zakonodajno revizijo tretjega energetskega svežnja Direktive za zemeljski plin, ki naj bi bila sprejeta do konca leta 2021 in odpravila ovire in stanje, kjer se povečujejo tveganja za nastop neskladnosti na področju zemeljskega plina.

Splošna ocena je, da je pristop več kot nujen, saj je bila Direktiva za zemeljski plin sprejeta pred dobrimi desetimi leti in le v manjšem vsebinskem delu dopolnjena, kljub temu, da je EU povečala svojo raven podnebnih ambicij, da do leta 2030 zmanjšala emisije toplogrednih plinov za vsaj 55% in do leta 2050 doseže podnebno nevtralnost. V nasprotju z Direktivo za zemeljski plin se je zakonodajni okvir za trg z električno energijo bistveno spremenil in dopolnil.

Nadzornik za skladnost,

mag. Dejan Koletnik

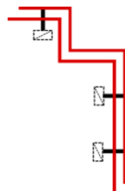

KAZALO:

1	UVOD	1
1.1	Pravni okvir zagotavljanja skladnosti	1
1.2	Opredelitev vertikalno integriranega podjetja	2
1.3	Lastniška struktura vertikalno integriranega podjetja	4
2	DOSEGANJE CILJEV PROGRAMA ZA ZAGOTAVLJANJE SKLADNOSTI	7
3	PREGLED IZPOLNJEVANJA UKREPOV ZA URESNIČITEV CILJEV PROGRAMA	7
3.1	Pregled izpolnjevanja splošnih ukrepov za vse zaposlene	7
3.2	Zagotavljanje neodvisnosti delovanja operaterja prenosnega sistema v splošni strukturi upravljanja	13
3.3	Register tveganj	17
3.4	Zaupnost podatkov	18
3.5	Razkrivanje in objava podatkov	19
3.6	Ravnanje do vertikalno integriranega podjetja pri upravljanju s podatki	19
3.7	Načrtovanje in izvajanje storitev	23
3.8	Zagotavljanje nediskriminatornega dostopa do prenosnega sistema	26
3.9	Zagotavljanje nediskriminatornih in preglednih postopkov	27
4	SPREMLJANJE IZVAJANJA PROGRAMA	28
4.1	Priporočila o Programu za zagotavljanje skladnosti in njegovemu izvajanju	28
5	OBVEZNOSTI IN PRAVICE ZAPOSLENIH	28
6	KRŠITVE	29
6.1	Splošne kršitve	29
7	ZAKLJUČNE UGOTOVITVE	30

KRATICE:

ACER	Agencija za sodelovanje energetske regulatorjev
BS	Bilančna skupina
CEE	Angl.: Central Eastern Europe
DČ	Država članica
DPN	Državni prostorski načrt sprejet
EK	Evropska komisija
ENTSO	Angl.: European Network of Transmission System Operators for Gas (Evropsko združenje sistemskih operaterjev prenosnih plinovodnih omrežij)
EU	Evropska unija
EZ-1	Energetski zakon
FID	Angl.: Final Investment Decision (za projekt sprejeta končna odločitev o investiciji)
GRIP	Angl.: Gas Regional Investment Plan (regionalni investicijski načrt)
IAP	Projekt Ionian Adriatic Pipeline
NEP	Nacionalni energetski program
NRA	Nacionalni regulativni organ
NSKL	Nadzornik za skladnost
NS	Nadzorni svet družbe Plinovodi d.o.o.
ODS	Operater distribucijskega sistema
OPS	Operater prenosnega sistema
PCI	Angl.: Project of Common Interest (projekt skupnega interesa)
RK NS	Revizijska komisija Nadzornega sveta družbe Plinovodi d.o.o.
SZP	Stisnjeni zemeljski plin; angl.: Compressed natural gas (CNG)
TYNDP	Angl.: Ten-Year Network Development Plan (desetletni razvojni načrt)
UZP	Utekočinjen zemeljski plin; angleško Liquefied Natural Gas (LNG) omrežja)
ZGD-1	Zakon o gospodarskih družbah

1 UVOD

1.1 Pravni okvir zagotavljanja skladnosti

Družba Plinovodi d.o.o. na podlagi odločbe Javne agencije RS za energijo št. 533-100/2011-20/134 z dne 11. 7. 2012 in sklepa Vlade o imenovanju št. 36020-3/2012/3 z dne 25. 10. 2012 deluje kot neodvisni operater prenosnega sistema.

Za opravljanje dejavnosti operaterja prenosnega sistema zemeljskega plina je družba Plinovodi pridobila odločbo o certificiranju št. 533-100/2011-20/134 z dne 11. 7. 2012, ki jo je izdal regulativni organ, to je Agencija za energijo (v nadaljevanju agencija) in v kateri je ugotovljeno, da izpolnjuje vse zahteve za neodvisnega operaterja prenosnega sistema zemeljskega plina.

Na podlagi določil Direktive 2009/73/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o skupnih pravilih notranjega trga z zemeljskim plinom in o razveljavitvi Direktive 2003/55/ES (Uradni list EU, L 211, 14/08/2009, v nadaljevanju Direktiva 2009/73) in Energetskega zakona (Uradni list RS, št. 60/19 - uradno prečiščeno besedilo, 65/20, 158/20 - ZURE, v nadaljevanju EZ-1) mora operater prenosnega sistema za izpolnjevanje zahtev o certificiranju izpolnjevati zahteve iz 189. do 202. člena EZ-1. EZ-1 v poglavju o neodvisnem operaterju prenosnega sistema določa tudi omejeno možnost medsebojnega povezovanja vertikalno integriranega podjetja z neodvisnim operaterjem prenosnega sistema.

Upošteva tako Zakon o gospodarskih družbah (v nadaljevanju ZGD-1) kot EZ-1 izhaja, da je možnost vplivanja družbe Plinhold d.o.o. kot obvladujoče družbe v obdobju leta 2020 na upravljanje in poslovanje družbe Plinovodi kot odvisne družbe treba presojati z vidika zakonskih omejitev in zahtev glede zagotavljanja neodvisnosti delovanja operaterja prenosnega sistema.

Operater prenosnega sistema zemeljskega plina mora v ta namen na podlagi 197. člena EZ-1 pripraviti Program za zagotavljanje skladnosti (v nadaljevanju program), ki določa cilje in ukrepe za preprečevanje diskriminatornega ravnanja ter posebne obveznosti, ki jih morajo zaposleni izpolniti za uresničitev teh ciljev.

Agencija za energijo Republike Slovenije (v nadaljevanju agencija) je 1. marca 2012 podala soglasje (št. 533-100/2011-08-134) k programu. Soglasje je začelo veljati 16. 7. 2012, to je z dnem dokončnosti odločbe o certificiranju operaterja prenosnega sistema.

Nadzorni organ je po predhodnem soglasju (št. 533-100/2011-16/134 z dne 12. 4. 2012) agencije imenoval nadzornika za skladnost, ki spremlja izvajanje programa in poroča nadzornemu organu ter izdaja priporočila o njegovem izvajanju.

Poročilo o izvajanju programa za zagotavljanje skladnosti v letu 2020 vsebuje predstavitev aktivnosti in ukrepov, ki so bili izvedeni za učinkovito izvajanje programa, s katerim se določajo posebne obveznosti, ki jih morajo izpolniti zaposleni pri izvajalcu gospodarske javne službe dejavnost operaterja prenosnega sistema zemeljskega plina, to je v družbi Plinovodi d.o.o., glede zagotavljanja dejanske neodvisnosti operaterja prenosnega sistema

v skladu s pogoji in cilji Direktive 2009/73/ES o skupnih pravilih notranjega trga z zemeljskim plinom in (EZ-1).

Nadzornik za skladnost pri spremljanju in izvajanju programa v letu 2020 ni ugotovil dodatnih vsebinskih pomanjkljivosti. Program, h kateremu je regulativni organ dal soglasje št. 533-100/2011-58/134, po oceni nadzornika za skladnost zajema aktivnosti in ukrepe, ki so potrebni za učinkovito preprečevanje diskriminatornega ravnanja zaposlenih.

Poročilo bo objavljeno na spletni strani družbe Plinovodi d.o.o. in posredovano regulativnemu organu ter nadzornemu svetu družbe Plinovodi d.o.o.

1.2 Opredelitev vertikalno integriranega podjetja

Vertikalno integrirano podjetje je določeno skladno z Direktivo 2009/73/ES in EZ-1. Je podjetje ali skupina podjetij plinskega gospodarstva, v katerih lahko nadzor izvaja ista oseba ali iste osebe, in sicer neposredno ali posredno, in v katerih podjetje ali skupina podjetij opravlja vsaj eno od dejavnosti prenosa, distribucije, UZP ali skladiščenja in vsaj eno od dejavnosti pridobivanja ali dobave zemeljskega plina.

Bistveni elementi definicije vertikalno integriranega podjetja so naslednji:

- da gre za eno ali več podjetij plinskega gospodarstva;
- da nadzor in izvajanje odločilnega vpliva nad omrežnimi dejavnostmi in dejavnostmi pridobivanja ali dobave energije izvaja ista oseba ali osebe;

Vertikalno integrirano podjetje ali njegov del so v letu 2020 sestavljala naslednja podjetja:

- Južni tok Slovenija d.o.o., družba za prenos zemeljskega plina,
- Plinovodi, družba za upravljanje s prenosnim sistemom, d.o.o.,
- Plinhold, upravljanje plinske infrastrukture, d.o.o.,
- Slovenski državni holding, d. d.

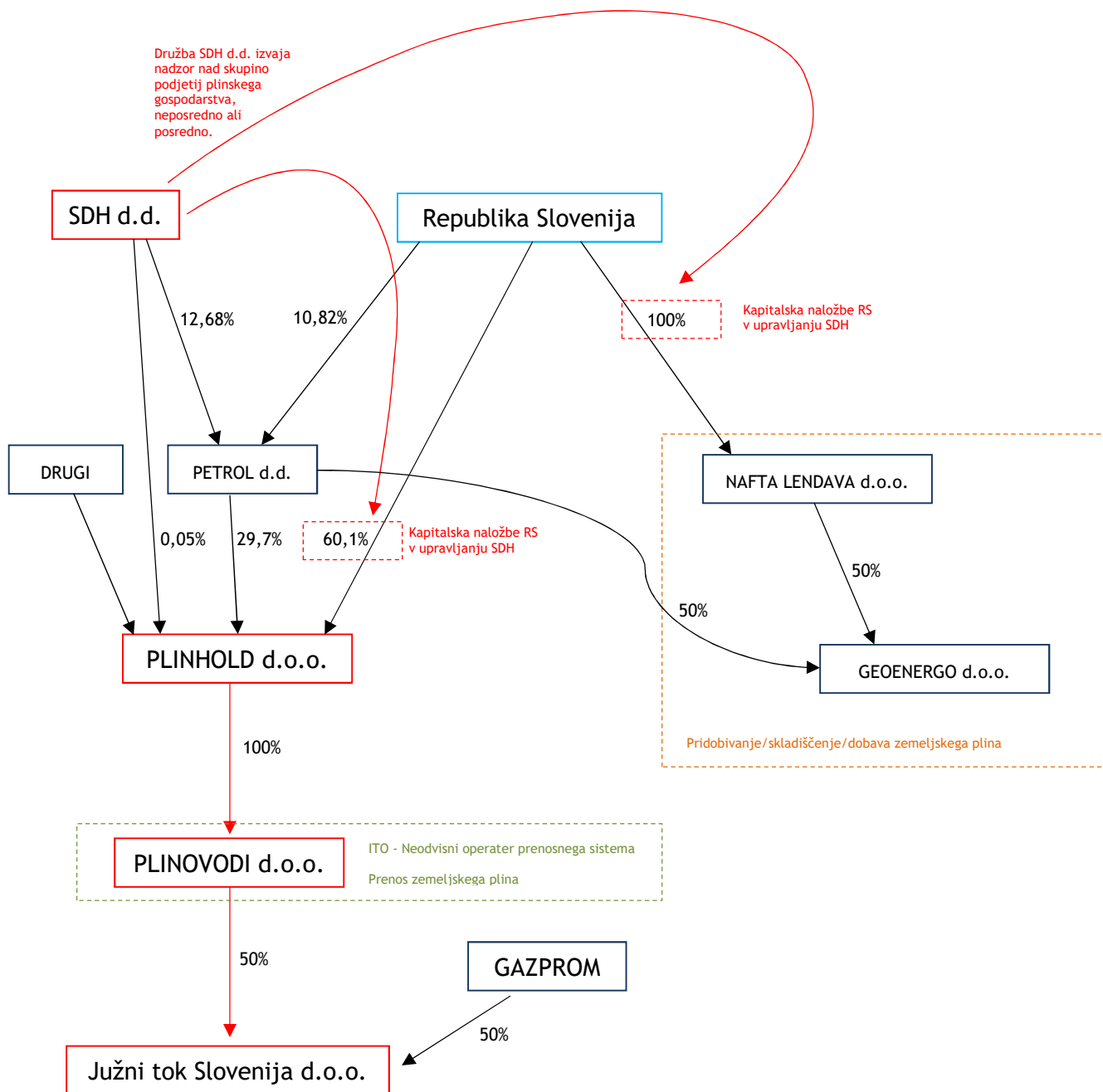
1.2.1 Skupina podjetij plinskega gospodarstva

Evropska komisija (EK) je v svojih interpretacijah Direktive 2009/73/ES zavzemala stališče, da je treba določbe te direktive razlagati v smislu doseganja ciljev, ki jih zasleduje. Pri tem se sklicuje na doktrino »effet utile«, ki zahteva, da mora biti pravo EU intepretirano tako, da dosega predvideni učinek - v konkretnem primeru učinkovito ločevanje prenosa od proizvodnje ali dobave. Učinkovito ločevanje med omrežnimi in neomrežnimi dejavnostmi bi lahko bilo ogroženo, če bi lahko osebe, ki nadzirajo dobavno ali proizvodno podjetje, izkoristila svoj vpliv na ne-plinsko podjetje za posreden vpliv na prenosno ali distribucijsko podjetje. Zato EK v svojih stališčih opozarja, da je vsaj kar zadeva omejitve, ki veljajo za vodstvo in zaposlene v operaterju prenosnega sistema in varovanja poslovno koristnih informacij, lahko obseg vertikalno integriranega podjetja širši in lahko tudi vključuje podjetja, ki niso podjetja plinskega gospodarstva.

V letu 2020 so skupino podjetij plinskega gospodarstva predstavljale družbe:

- Južni tok Slovenija d.o.o., družba za prenos zemeljskega plina,
- Plinovodi, družba za upravljanje s prenosnim sistemom, d.o.o.,
- Plinhold, upravljanje plinske infrastrukture, d.o.o.,

- Slovenski državni holding, d. d.
- Nafta Lendava, proizvodnja naftnih derivatov, d.o.o., Lendava
- Geoenergo, raziskave in pridobivanje surove nafte in zemeljskega plina d.o.o.

Slika 1: Lastniške povezave na dan 31.12. 2020 med družbami, ki opravljajo dejavnosti proizvodnje ali dobave zemeljskega plina in dejavnost prenosa zemeljskega plina

Družba Nafta Lendava d.o.o. skladno z družbeno pogodbo opravlja med drugim tudi dejavnost pridobivanja nafte in zemeljskega plina. Njena pridružena družba Geoenergo d.o.o., ki je v 50 odstotnem lastništvu Nafte Lendava d.o.o., skladno z družbeno pogodbo poleg pridobivanja zemeljskega plina opravlja še dejavnost distribucije in trgovanja s plinastimi gorivi.

SDH d.d. skupaj s kapitalsko naložbo države in Kapitalsko družbo d.d. predstavlja z 32,3 odstotnim deležem največjega delničarja v družbi Petrol d.d. RS je povečala lastniški delež v Petrolu v letu 2020 za 0,7 odstotka v primerjavi z letom 2019.

1.2.2 Izvajanje nadzora in odločilnega vpliva iste osebe

Nadzor je določen z Direktivo 2009/73/ES in pomeni kakršne koli pravice, pogodbe ali druga sredstva, ki vsak zase ali skupaj in ob upoštevanju ustreznih dejanskih ali pravnih okoliščin omogočajo izvajanje odločilnega vpliva v podjetju, zlasti z:

- a) lastništvom ali pravico do uporabe celotnega ali dela premoženja podjetja;
- b) pravicami ali pogodbami, ki zagotavljajo odločilen vpliv na sestavo, glasovanje ali odločitve organov podjetja.

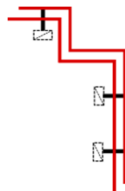
Družba SDH d.d. skupaj s podjetji Južni tok Slovenija d.o.o., Plinovodi d.o.o., Plinhold d.o.o., Nafta Lendava d.o.o. in Geoenergo d.o.o., predstavlja skupino podjetij plinskega gospodarstva v katerih izvaja nadzor ena oseba, to je družba SDH d.d., in sicer neposredno ali posredno. Skupina teh podjetij opravlja vsaj eno od dejavnosti prenosa, distribucije, UZP ali skladiščenja in vsaj eno od dejavnosti pridobivanja ali dobave zemeljskega plina.

1.3 Lastniška struktura vertikalno integriranega podjetja

Družba Plinovodi d.o.o. je v skladu z ZGD-1 pravno samostojna družba, ki je bila od 1. 1. 2017 do 27. 6. 2017 povezana družba z družbo Geoplin, ker je imela družba Geoplin večinski delež, in sicer 100-odstotni delež v družbi Plinovodi d.o.o. Na podlagi statusnega preoblikovanja družbe Geoplin je bil na podlagi oddelitve z dnem 28. 6. 2017 opravljen prenos delov premoženja družbe Geoplin na novo družbo, to je družbo Plinhold d.o.o., ki se je ustanovila zaradi oddelitve (oddelitev z ustanovitvijo nove družbe). Družba Plinovodi d.o.o. je od 28. 6. 2017 povezana družba z družbo Plinhold d.o.o., v kateri ima družba Plinhold d.o.o. večinski delež, in sicer 100-odstotni delež v družbi Plinovodi d.o.o. Družba Plinhold d.o.o. predstavlja obvladujočo družbo, družba Plinovodi d.o.o. pa odvisno družbo po ZGD.

Konec decembra 2017 je bila zaključena transakcija menjave poslovnih deležev v družbah Geoplin d.o.o. in Plinhold d.o.o. med družbenikoma Republiko Slovenijo (v nadaljevanju država) in družbo Petrol d.d., na podlagi sklenitve notarske listine o menjavi poslovnih deležev.

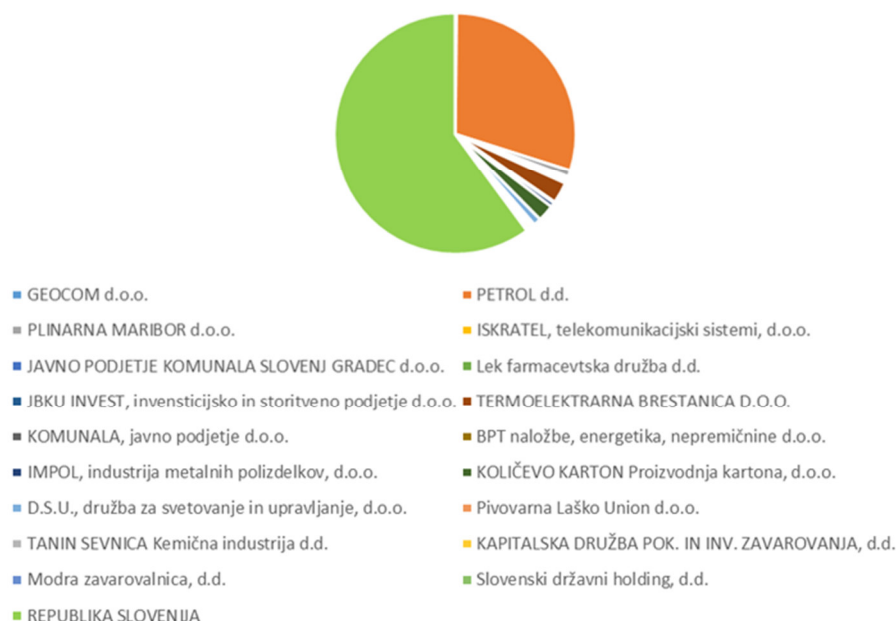
Družba Petrol d.d. je tako postala 49,56-odstotna lastnica družbe Geoplin d.o.o., država pa 52,26-odstotna lastnica družbe Plinhold d.o.o., pri čemer pa je država v Geoplinu ohranila 25,01-odstotni lastniški delež. Sklep o menjavi poslovnih deležev je postal pravnomočen 22. 2. 2018, kar je bil pogoj za sklenitev pogodbe o prodaji in nakupu poslovnega deleža SDH

in KAD v družbi Geoplin d.o.o. Na podlagi te pogodbe sta SDH in KAD prodala svoja poslovna deleža v družbi Geoplin d.o.o. kupcu - družbi Petrol d.d.

Država je z nakupom poslovnih deležev družbe Zavarovalnica Triglav (prej Salnal) v družbi Plinhold d.o.o. pridobila dodatni 7,84-odstotni lastniški delež v, s čimer se je skupni lastniški delež države v družbi Plinhold d.o.o. povečal na 60,10 %. Lastniška struktura družbe Plinhold d.o.o. se v primerjavi z letom 2019 ni spremenila.

Lastniška struktura družbe PLINHOLD d.o.o.

Slika 2: Lastniška sestava družbe Plinhold d.o.o. na dan 31.12.2020

Zap.	Naziv družbenika družbe Plinhold d.o.o.	Delež v %
1.	GEOCOM d.o.o.	0,19%
2.	Petrol d.d.	29,70%
3.	PLINARNA MARIBOR d.o.o.	0,92%
4.	ISKRATEL, telekomunikacijski sistemi, d.o.o., Kranj	0,15%
5.	JAVNO PODJETJE KOMUNALA SLOVENJ GRADEC d.o.o.	0,34%
6.	Lek farmacevtska družba d.d.	0,40%
7.	JBKU INVEST, investicijsko in storitveno podjetje d.o.o.	0,06%
8.	TERMOELEKTRARNA BRESTANICA D.O.O.	2,84%
9.	KOMUNALA, javno podjetje d.o.o.	0,09%
10.	BPT naložbe, energetika, nepremičnine d.o.o.	0,07%
11.	IMPOL, industrija metalnih polizdelkov, d.o.o.	0,61%
12.	KOLIČEVO KARTON Proizvodnja kartona, d.o.o.	2,23%
13.	D.S.U., družba za svetovanje in upravljanje, d.o.o. - RS	1,02%
14.	Pivovarna Laško Union d.o.o.	0,14%
15.	TANIN SEVNICA Kemična industrija d.d.	0,38%
16.	KAPITALSKA DRUŽBA POKOJNINSKEGA IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA, d.d.	0,43%
17.	Slovenski državni holding, d.d.	0,05%
18.	Republika Slovenija	60,1%

Tab 1: Lastniška sestava družbe Plinhold na dan 31.12.2020 v odstotkih

Edini družbenik družbe Plinovodi d.o.o., tj. družba Plinhold d.o.o., je od 22. 2. 2018, ko je sklep o menjavi poslovnih deležev postal pravnomočen, v večinski državni lasti, kar se je v letu 2018 neposredno odražalo tudi na področju vsebin in obsegu predpisov ter priporočil SDH, ki jih je družba Plinovodi d.o.o. upoštevala. Skladno z EZ-1 družba Plinovodi d.o.o. opravlja dejavnost operaterja prenosnega sistema zemeljskega plina, družba Plinhold d.o.o. pa dejavnost finančnih storitev (razen zavarovalništva in dejavnosti pokojninskih skladov) in dejavnost holdingov. Skupaj družbi tvorita vertikalno integrirano podjetje.

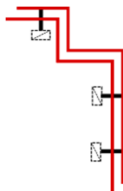
Lastniška struktura družbe Plinhold se v primerjavi z letom 2019 ni spremenila.

Kljub lastniški spremembi družbe Plinovodi d.o.o. v letu 2017 predstavlja družba Plinovodi še naprej del vertikalno integriranega podjetja skladno z EZ-1, saj gre za skupino podjetij plinskega gospodarstva, znotraj katere se izvaja tudi dejavnost prenosa zemeljskega plina, pri čemer lahko ista oseba ali osebe izvajajo nadzor v smislu 17. točke 159. člena EZ-1, saj ima oseba neposredno ali posredno možnost izvajati odločilen vpliv na podjetje, ki je operater prenosnega sistema, kar se tiče uporabe celotnega ali dela premoženja tega podjetja, sestave, glasovanja ali odločitev organov podjetja.

Republika Slovenija in SDH imata na dan 31.12.2020 večinski poslovni delež v družbi Plinhold d.o.o., neposredno skupaj 60,15 odstotka, s katerim upravlja družba SDH. Republika Slovenija v Plinholdu 60,10 odstotni delež.

Svoja korporativna upravičenja skladno z ZGD do družbe Plinhold d.o.o., družba SDH izvaja še posredno preko družb v katerih ima Republika Slovenija ali SDH poslovni delež in ga SDH upravlja (KAD d.d., D.S.U. d.o.o., Petrol d.d.).

Družba Petrol d.d. je drugi največji družbenik družbe Plinhold d.o.o. v 29,70 odstotnem deležu. Družba Petrol d.d. opravlja tudi dejavnost trgovanja in dobave zemeljskega plina. V letu 2020 je družba Petrol d.d. uresničevala svoja korporativna upravičenja skladno z ZGD in družbeno pogodbo do družbe Plinhold d.o.o. glede izvrševanja glasovalnih pravic, imenovanja članov nadzornega sveta, uprave ali organov, ki pravno zastopajo družbo Plinhold d.o.o.

2 DOSEGANJE CILJEV PROGRAMA ZA ZAGOTAVLJANJE SKLADNOSTI

Cilji programa so:

- zagotavljanje dejanske neodvisnosti operaterja prenosnega sistema v skladu s pogoji in cilji Direktive 2009/73/ES, uredb Evropske skupnosti in vsakokrat veljavne nacionalne zakonodaje;
- dosledno in dejansko spoštovanje načela preglednosti in nediskriminatornosti v odnosu do vseh udeležencev na trgu, še posebej v odnosih z vertikalno integriranim podjetjem ;
- varovanje tajnosti poslovno občutljivih podatkov, ki jih dobi med izvajanjem svoje poslovne dejavnosti operater prenosnega sistema;
- preprečevanje diskriminatornega razkrivanja poslovno koristnih podatkov.

3 PREGLED IZPOLNJEVANJA UKREPOV ZA URESNIČITEV CILJEV PROGRAMA

3.1 Pregled izpolnjevanja splošnih ukrepov za vse zaposlene

Nadzornik za skladnost je v letu 2020 nadziral izpolnjevanje splošnih ukrepov za uresničitev ciljev programa s strani zaposlenih. Po informacijah, s katerimi je nadzornik za skladnost razpolagal, nihče od zaposlenih v letu 2020 ni izvajal nobenih posrednih ali neposrednih navodil vertikalno integriranega podjetja v zvezi z izvajanjem vsakodnevnih dejavnosti operaterja prenosnega sistema, upravljanjem sistema ali dejavnostmi, potrebnimi za pripravo 10-letnega razvojnega načrta.

Vsi zaposleni pri operaterju prenosnega sistema v strukturi upravljanja so v letu 2020 zagotavljali dejansko neodvisnost operaterja prenosnega sistema v skladu s pogoji Direktive 2009/73/ES in EZ-1. Zaposleni skrbijo, nadzornik za skladnost pa nadzira, da so ti pogoji izpolnjeni ves čas veljavnosti certifikata oziroma izvajanja gospodarske javne službe dejavnosti operaterja prenosnega sistema.

Operater prenosnega sistema mora pravočasno obveščati nadzornika za skladnost in regulativni organ o vseh načrtovanih transakcijah, zaradi katerih bi bila potrebna ponovna proučitev pogojev za izdajo certifikata. Nadzornik za skladnost ocenjuje, da na podlagi prejetih informacij, ki jih je prejel s strani zaposlenih v letu 2020, ni bilo takšne, zaradi katere bi bila potrebna ponovna proučitev pogojev za izdajo certifikata.

Zaposleni, ki so pri operaterju prenosnega sistema odgovorni za upravljanje, vključno s tistimi, ki so odgovorni za izvršno upravljanje, so zagotavljali dejansko neodvisnost, tako da nobena od teh oseb ni imela nobene druge poklicne funkcije ali odgovornosti, neposrednega ali posrednega interesa v nobenem delu vertikalno integriranega podjetja, ki ni operater prenosnega sistema, ter od njega niso pridobivale finančnih koristi ali imeli poslovnega odnosa z njegovimi delničarji oziroma družbeniki s kontrolnim deležem. Zaposleni, ki so odgovorni za upravljanje in tiste osebe, ki neposredno poročajo poslovodstvu družbe o zadevah povezanih z obratovanjem, vzdrževanjem in razvojem omrežja so podpisali izjavo za leto 2020, s katero so potrdili svojo neodvisnost kot to določa EZ-1.

Plačilo oseb, odgovornih za upravljanje, in članov uprave ter zaposlenih pri operaterju prenosnega sistema v letu 2020 ni bilo odvisno od dejavnosti ali rezultatov vertikalno integriranega podjetja.

Poslovodstvo operaterja prenosnega sistema je samostojno v okviru svojih pristojnosti in odgovornosti sprejemalo potrebne odločitve in opravljalo potrebna dejanja za zagotavljanje neodvisnega ravnanja operaterja prenosnega sistema.

Vsi zaposleni pri operaterju prenosnega sistema v strukturi upravljanja so razkrivali podatke, ki so potrebni za konkurenčno delovanje trga na način, da so bili podatki ažurno in nediskriminatorno objavljeni na spletni strani (www.plinovodi.si), tako da so uporabnikom prenosnega sistema zagotavljali zadostne, pravočasne in zanesljive podatke, nadzornik za skladnost pa je to preverjal.

Zaposleni so redno objavljali vse potrebne informacije o zasedenosti oziroma razpoložljivosti prenosnih zmogljivosti ter aktualni ponudbi in povpraševanju na sekundarnem trgu.

Zaposleni so redno objavljali vse potrebne informacije o zasedenosti oziroma razpoložljivosti prenosnih zmogljivosti ter aktualni ponudbi in povpraševanju na sekundarnem trgu.

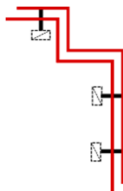
3.1.1 Priprava 10-letnega razvojnega načrta omrežja za obdobje 2021-2030

Na podlagi 200. člena EZ-1 mora operater prenosnega sistema vsako leto najkasneje do 1. junija, po posvetovanju z vsemi ustreznimi zainteresiranimi stranmi, sprejeti in predložiti regulativnemu organu 10-letni razvojni načrt omrežja za obdobje 2021-2030 (v nadaljevanju razvojni načrt), ki mora temeljiti na obstoječi in predvideni ponudbi in povpraševanju in mora vsebovati učinkovite ukrepe za zagotovitev ustreznosti sistema in zanesljivosti oskrbe. Za prva tri leta tega načrta mora operater prenosnega sistema priložiti tudi naložbeni načrt, usklajen z razvojnimi načrtom in izdelan v skladu z metodologijo, kot je določena v EZ-1.

Operater prenosnega sistema je 22. 4. 2020 začel s 30-dnevnim javnim posvetovalnim postopkom o razvojnem načrtu prenosnega plinovodnega omrežja za obdobje 2021-2030. Poleg objave posvetovanja na svoji spletni strani je operater prenosnega sistema še posebej pisno pozval pomembnejše akterje na energetske področju, vse distributerje zemeljskega plina, nosilce bilančnih skupin in lokalne skupnosti, ki so trenutno za uporabo zemeljskega plina bolj zanimive. V času razgrnitve predloga razvojnega načrta je operater prenosnega sistema prejel pripombe šestih zainteresiranih strani. Vse pripombe je operater prenosnega sistema predložil v vednost regulativnemu organu.

Nadzornik za skladnost je pri pripravi razvojnega načrta aktivno sodeloval s pripravljavci razvojnega načrta v družbi in se redno udeleževal sestankov, s čimer je spremljal potek aktivnosti in zagotavljal, da so te potekale pregledno in nepristransko ter skladno z EZ-1. Nadzornik za skladnost je pri tem spremljal tudi aktivnosti nadzornega organa, da ni sprejemal kakršnih koli odločitev, ki bi vplivale na dejavnosti, ki so potrebne za pripravo razvojnega načrta omrežja v skladu z 200. členom EZ-1 ali bi bile povezane z njimi.

Regulativni organ se je skladno z določbo šestega odstavka 200. člena EZ-1 o razvojnem načrtu posvetoval z vsemi dejanskimi in možnimi uporabniki sistema, in sicer na odprt in pregleden način, tako da je 11. 6. 2020 na svoji spletni strani objavil razvojni načrt ter

pozval vse dejanske in možne uporabnike sistema k dajanju pripomb. V času posvetovalnega postopka, ki se je zaključil 13. 7. 2020, je regulativni organ k objavljenemu razvojnemu načrtu prejel eno pripombo, ki jo je v celoti objavil.

Predloženi razvojni in naložbeni načrt je regulativni organ proučil ter operaterju prenosnega sistema v dopisih z dne 28. 9. 2019, 16. 2. 2021 in 18. 2. 2021 podal svoje pripombe, vključno s pripombo, ki jo je regulativni organ prejel v okviru svojega posvetovalnega postopka. Regulativni organ je že v postopku izdaje soglasja k razvojnemu načrtu za obdobje 2020-2029 navedel, da bo dokončno presojo upravičenosti naložbe M6 Ajdovščina - Lucija izvedel po prejemu dodatnih informacij in analiz o upravičenosti naložbe, zato je v postopku izdaje soglasja k razvojnemu načrtu za obdobje 2021-2030 obravnaval tudi dodatne informacije in analize, ki jih je v zvezi s predmetno naložbo prejel.

Operater prenosnega sistema je v dopisih z dne 26. 11. 2020, 28. 12. 2020 in 15. 1. 2021 regulativnemu organu posredoval popravljeni in dopolnjeni verziji razvojnega in naložbenega načrta, 1. 3. 2021 pa je ta prejel zadnjo in dopolnjeno - končno verzijo razvojnega načrta, 5. 3. 2021 pa še zadnjo dopolnjeno - končno verzijo naložbenega načrta.

Regulativni organ je v postopku ocenjevanja razvojnega načrta ugotovil, da je operater prenosnega sistema v razvojni načrt vključil tudi pilotne testne projekte proizvodnje in injiciranja zelenega vodika in sintetičnega metana v prenosni sistem. Operater prenosnega sistema je ob tem pojasnil, da bo predvidoma lastnik in upravljavac celotnega testnega postrojenja. Regulativni organ je v nadaljevanju operaterja prenosnega sistema seznanil s stališčem, da proizvodnja in injiciranje zelenega vodika oziroma sintetičnega metana ne sodi med osnovne dejavnosti operaterja prenosnega sistema. Operater prenosnega sistema ne sme izvajati tržnih dejavnosti in imeti v lasti naprav za izvajanje tržnih dejavnosti, saj na ta način lahko prihaja do nedovoljenega subvencioniranja tržne dejavnosti s strani regulirane dejavnosti in kršitev določb o certificiranju je menil regulativni organ.

Operater prenosnega sistema je na poziv regulativnega organa izločil projekte z nazivom Pilotni testni projekti in jih nadomestil z novimi projekti z nazivom: Projekti priprave prenosnega sistema na delovanje z vodikom in obnovljivimi plini. Operater prenosnega sistema je pojasnil, da bo na ta način zagotovil prenosno plinsko infrastrukturo, ki bo omogočala injiciranje plinov iz OVE, kot so vodik, sintetični metan in biometan, v prenosni plinovodni sistem. Ne bo pa operater prenosnega sistema izvajal tržne dejavnosti in ne bo imel v lasti naprav za izvajanje tržnih dejavnosti, tako da ne bo prihajalo do nedovoljenega subvencioniranja tržnih dejavnosti ali kršitev določb o certificiranju.

Regulativni organ je pri tem izpostavil, da bo v prihodnjem regulativnem obdobju aktivno spremljal potek in rezultate Projektov priprave prenosnega sistema na delovanje z vodikom in obnovljivimi plini tako s finančnega kot operativnega vidika ter z vidika upravičenosti opravljanja nalog operaterja prenosnega sistema in preprečevanja navzkrižnega subvencioniranja med reguliranimi in tržnimi dejavnostmi.

Regulativni organ je v okviru izdaje soglasja k razvojnemu načrtu za obdobje 2020-2029 v zvezi z naložbo M6 Ajdovščina - Lucija operaterja prenosnega sistema pozval, da posodobi podatke o načrtovani porabi zemeljskega plina in pri tem upošteva najnovejše informacije o načrtovanih priključitvah, izgradnji proizvodnih in prenosnih zmogljivosti električne energije ter rabi zemeljskega plina v Luki Koper, v cestnem prometu, industriji in

gospodinjstvih ter, da pri posodobitvi podatkov upošteva najnovejše nacionalne in evropske smernice na področju energetike, še zlasti februarja 2020 sprejet celovit nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN).

Operater prenosnega sistema je pristopil k posodobitvi podatkov in dostavil regulativnemu organu vse zahtevane posodobljene podatke in rezultate. Rezultati so pokazali, da se v aktualnih spremenjenih okoliščinah vloga plinske infrastrukture spreminja in nadgrajuje. Kljub napovedim nekoliko manjše uporabe zemeljskega plina v stavbah in industriji ter proizvodnji električne energije, v regiji ostaja velik potencial v prometu. S hitrim razvojem OVE pa se odpirajo nove možnosti uporabe v regiji s proizvodnjo vodika in drugih plinov (PtoG). V analizi operater prenosnega sistema tudi navaja, da bi izgradnja prenosnega plinovoda M6 pomembno prispevala k doseganju podnebno-energetskih ciljev v regiji, z načrtovanim dolgoročnim razogljičenjem oskrbe z zemeljskim plinom pa predstavlja pomembno podporno infrastrukturo za uspešno povezovanje sektorjev ter s tem hitrejšo in stroškovno učinkovitejšo doseganje dolgoročnih ciljev prehoda v podnebno nevtralno družbo.

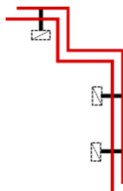
Regulativni organ je na podlagi vseh predloženih študij, analiz, dokazil in informacij ugotovil, da obstaja možnost, da se napovedani odjem plina in s tem načrtovani zakup zmogljivosti dejansko tudi realizira. Kljub temu pa je regulativni organ podal oceno, da se zaradi možnosti nepredvidljivega razvoja dogodkov predmetna naložba uvršča med naložbe z večjim tveganjem. Zato bo naložba v skladu z novo metodologijo za določitev regulativnega okvira operaterja prenosnega sistema zemeljskega plina uvrščena med naložbe, za katere se reguliran donos določa glede na učinkovitost rabe sredstev.

Med naložbami v fazi priprave, ki jih regulativni organ z izdajo soglasja potrdi, je tudi naložba Interkonekcija z Madžarsko. Operater prenosnega sistema je finančno konstrukcijo predmetne naložbe zastavil na predpostavki, da naložba prejme sofinanciranje s strani EU preko instrumenta CEF (Connecting Europe Facility).

Regulativni organ v zvezi z naložbo Interkonekcija z Madžarsko poudarja, da mora operater prenosnega sistema v skladu z Uredbo Komisije (EU) 2017/459 z dne 16. marca 2017 o oblikovanju kodeksa omrežja za mehanizme za dodeljevanje zmogljivosti v prenosnih sistemih plina in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 984/2013 opraviti preskus gospodarnosti, potem ko bo prejel obvezujoče zaveze uporabnikov omrežja za sklenitev pogodbe za zmogljivost. Šele na podlagi pozitivnega rezultata preskusa gospodarnosti se naložba prizna kot upravičena, stroški predmetne naložbe pa se uvrstijo med upravičene stroške operaterja prenosnega sistema.

Regulativni organ je pomembnejše pripombe podal tudi k naložbam R25A/1 Trojane - Hrastnik, Zanka do Zreč in R42/1 Anže - Brestanica. Gre za naložbe, ki jih je operater prenosnega sistema uvrstil med naložbe v povečanje obratovalne zanesljivosti prenosnega sistema. Po mnenju regulativnega organa gre pri predmetnih naložbah predvsem za naložbe v širitev prenosnega sistema. Z izgradnjo novih plinovodov se posledično poveča tudi zanesljivost prenosnega sistema, vendar navedeno ne pomeni, da so naložbe prvenstveno uvrščene med naložbe v povečanje obratovalne zanesljivosti prenosnega sistema.

Regulativni organ je v svojem odzivu pojasnil, da se med naložbe v širitev prenosnega sistema uvrščajo vse naložbe, ki se prvenstveno izvajajo z namenom povečanja obstoječih zmogljivosti, tudi v primerih, ko dolžina prenosnega sistema ostaja nespremenjena oziroma ko se število odjemnih mest ne povečuje.

Če pride do novogradnje ali tudi do rekonstrukcije obstoječega plinovoda prvenstveno z namenom, da se omogoči povečanje zmogljivosti za obstoječe ali nove uporabnike, se naložba uvršča med naložbe v širitev prenosnega sistema. Pri tem je regulativni organ izhajal iz razumne predpostavke, da se naložba v novogradnjo ali v popolno rekonstrukcijo ne bi izvedla, če bi izkoriščenost obstoječega prenosnega sistema bila zelo nizka in bi obstoječi prenosni sistem omogočal zadovoljitev obstoječega in prihodnjega povpraševanja po zmogljivostih, četudi bi za zagotovitev varnega in zanesljivega delovanja bilo treba na posameznih delih prenosnega sistema izvesti naložbe v obnove, rekonstrukcije, prestavitve, posodobitve, opustitve in podobna dela. Regulativni organ je zato operaterja prenosnega sistema pozval, da vse predhodno navedene naložbe uvrsti med naložbe v širitev prenosnega sistema, kar je operater prenosnega sistema v zadnji verziji naložbenega načrta tudi upošteval.

Regulativni organ tako po proučitvi zadnje različice razvojnega načrta za obdobje 2021-2030 (februar 2021) ugotovil, da ta, skladno s četrtnim odstavkom 200. člena EZ-1, opredeljuje za udeležence na trgu glavno infrastrukturo za prenos, ki jo je treba v naslednjih desetih letih zgraditi ali posodobiti in vsebuje vse že sprejete naložbe ter opredeljuje nove, ki jih je treba izvesti v naslednjih treh letih. Ustrezno je bil podan tudi časovni okvir za vse naložbene projekte. Ker je operater prenosnega sistema v razvojnem načrtu ustrezno upošteval tudi vse pripombe iz posvetovalnega postopka, je regulativni organ ugotovil, da razvojni načrt pokriva vse potrebe po naložbah in zaključil, da je razvojni načrt, predložen februarja 2021 v skladu s predpisi in zato podal 19.3.2021 pozitivno soglasje k Desetletnemu razvojnemu načrtu prenosnega plinovodnega omrežja za obdobje 2021-2030.

Nadzornik za skladnost od zaposlenih ali tretjih oseb ni prejel nobenih informacij, ki bi nakazovale na kakršna koli neposredna navodila s strani vertikalno integriranega podjetja v zvezi z izvajanjem vsakodnevnih dejavnosti operaterja prenosnega sistema, upravljanjem omrežja ali dejavnostmi, potrebnimi za pripravo razvojnega načrta, zato ocenjuje, da je bil postopek izvedbe vseh aktivnosti za pripravo razvojnega načrta izveden na pregleden in nepristranski način ter skladno z zahtevami EZ-1.

Razvojni načrt, predložen februarja 2021, je v skladu s predpisi in zato je regulativni organ podal 19.3.2021 pozitivno soglasje k Desetletnemu razvojnemu načrtu prenosnega plinovodnega omrežja za obdobje 2021-2030.

3.1.2 Naložbeni načrt

Naložbe, ki imajo podlago v razvojnem in naložbenem načrtu, je operater prenosnega sistema načrtoval tako, da nepristransko zagotavljajo odpravo ozkih grl v sistemu in dolgoročno zmogljivost sistema, ki bo zadostila razumnemu povpraševanju in zanesljivosti oskrbe, še posebej brez pristranskih koristi vertikalno integriranega podjetja ali katerega koli njegovega dela.

Pristojni poslovodni organ operaterja prenosnega sistema je usklajen naložbeni načrt skupaj z razvojnem načrtom omrežja za obdobje 2021-2030 pravočasno predložil regulativnemu organu.

Regulativni organ je marca 2021 ocenil, da je v naložbenem načrtu načrtovana razpoložljivost virov financiranja naložb ustrezna. Pri naložbah M6 Ajdovščina-Lucija, Interkonekcija z Madžarsko, R25A/1Druga etapa: Trbovlje Hrastnik z MRP Hrastnik in MRP

Podkraj in R42/1 Anže -Brestanica in MRP Brestanica je regulativni organ preveril usklajenost finančnih kazalnikov s kriteriji iz metodologije za naložbeni načrt in ugotovil, da so finančni kazalniki ustrezni. Pri naložbi Interkonekcija z Madžarsko je regulativni organ v skladu z metodologijo za naložbeni načrt ugotavljal tudi usklajenost ekonomskih kazalnikov in ugotovil, da so ti prav tako ustrezni.

Regulativni organ je ugotovil tudi skladnost naložbenega načrta z metodologijo naložbenega načrta in pri tem zaključil, da je:

- naložbeni načrt je usklajen z rezultati javnega posvetovanja in z zadnjo verzijo razvojnega načrta ter izdelan v skladu z metodologijo za naložbeni načrt, kot to določa drugi odstavek 200. člena EZ-1,
- vpliv naložb v notranje omrežje in čezmejne naložbe na izkoriščenost obstoječe energetske infrastrukture ocenjen kot »nevtralen« ali kot »pozitiven«,
- ta skladen z nezavezujočim desetletnim razvojnim načrtom omrežja za Evropsko unijo Ten-Year Network Development Plan 2020 (TYNDP),
- Interkonekcija z Madžarsko naložba skupnega evropskega interesa in uvrščena na veljavni seznam projektov skupnega interesa pri EK.

Regulativni organ pri ocenjevanju naložbenega načrta ni uporabil meril zanesljivosti oskrbe, saj naložbeni načrt ne vsebuje novih naložb, za katere bi se ocenjevala usklajenost z merili zanesljivosti oskrbe.

3.1.3 Komercialni in finančni odnosi z vertikalno integriranim podjetjem

Vertikalno integrirano podjetje ali njegov del sestavljajo naslednja podjetja:

- Južni tok Slovenija d.o.o., družba za prenos zemeljskega plina,
- Plinovodi, družba za upravljanje s prenosnim sistemom, d.o.o.,
- Plinhold, upravljanje plinske infrastrukture, d.o.o.,
- Slovenski državni holding, d.d.

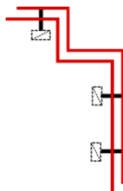
Družba Plinhold v letu 2020 ni imela drugih povezanih družb, ki bi bile v njeni 100-odstotni lasti, razen družbe Plinovodi.

Družba Plinovodi v letu 2020 z vertikalno integriranim podjetjem ali z njim povezano družbo ali na pobudo ali v interesu teh družb ni sklenila nobenega pravnega posla, tudi ni storila ali opustila nobenega dejanja na pobudo ali v interesu teh podjetij ali z njimi povezanih družb, kjer bi prišlo do prikrajšanja družbe. Prav tako družba ni prejela nobenih nadomestil za prikrajšanje, ker take pogodbe ni sklenila.

Družba Plinovodi je v letu 2020 izvedla eno finančno transakcijo z vertikalno integriranim podjetjem na podlagi ZGD-1, to je izplačilo dobička njenemu edinemu družbeniku.

Operater prenosnega sistema regulativnemu organu ni predložil v soglasje nobene komercialne in finančne pogodbe ali sporazuma z vertikalno integriranim podjetjem, ker v obravnavanem koledarskem obdobju take pogodbe ni sklenil.

Vsi zaposleni so v vseh komercialnih in finančnih odnosih z vertikalno integriranim podjetjem obvezani, da ravnajo izključno pod tržnimi pogoji. Operater prenosnega sistema vodi

natančno evidenco (arhiv) komercialnih in finančnih odnosov, s katerimi je seznanjen tudi nadzornik za skladnost. Operater prenosnega sistema v letu 2020 ni sklenil nobenih poslov z vertikalno integriranim podjetjem.

3.2 Zagotavljanje neodvisnosti delovanja operaterja prenosnega sistema v splošni strukturi upravljanja

3.2.1 Pregled izpolnjevanja ukrepov za osebe, odgovorne za izvršno upravljanje

Osebe, odgovorne za izvršno upravljanje, vključno s tistimi, ki tem osebam neposredno poročajo o zadevah povezanih z obratovanjem, vzdrževanjem in razvojem omrežja v letu 2020 pri operaterju prenosnega sistema niso imele poslovnega odnosa z njegovimi družbeniki s kontrolnim deležem. Nadzornik za skladnost je prejel pisno izjavo teh oseb, da v letu 2020 niso imeli odgovornosti, neposrednega ali posrednega interesa v delu vertikalno integriranega podjetja, ki ni operater prenosnega sistema (Plinhold in SDH), in od njega niso pridobivali finančnih koristi ali imel poslovnega odnosa z njegovimi delničarji oziroma družbeniki s kontrolnim deležem.

Zaposleni so v letu 2020 vse aktivnosti, procese in vse naloge oziroma poslovanje izvajali neodvisno in s službami, organiziranimi v okviru pravne osebe operaterja prenosnega sistema.

Osebe, odgovorne za izvršno upravljanje, zagotavljajo, nadzornik za skladnost pa spremlja, da noben del vertikalno integriranega podjetja ne daje operaterju prenosnega sistema v najem svojega osebja ali zanj opravlja storitev ali zanj najema osebja, zaposlenega v drugem delu vertikalno integriranega podjetja, ali za operaterja prenosnega sistema opravlja storitev, ki jo upravlja drugi del vertikalno integriranega podjetja. Nadzornik za skladnost je pri pregledu potencialnih razmerij v letu 2020 ugotovil, da operater prenosnega sistema ne razpolaga s pogodbami, ki bi bile v nasprotju s temi določili.

Zaposleni so pri sodelovanju z regulativnim organom ali z državnimi organi delovali samostojno in neodvisno od vertikalno integriranega podjetja ter pri tem posebno skrb namenjali zagotavljanju nediskriminatornosti in pri tem spodbujali delovanje trga z zemeljskim plinom.

Zaposleni so pripravljali finančne načrte družbe in posamezne politike za izvrševanje le-teh, tako da vertikalno integriranemu podjetju ni bil omogočen dostop do informacij ali zbirov podatkov, ki bi mu omogočale konkurenčne prednosti pri nastopanju na trgu z zemeljskim plinom.

Ekonomski sektor pri operaterju prenosnega sistema ima v ta namen izdelane in usklajene obrazce za konsolidirano poročanje vertikalno integriranemu podjetju (obvladujoče družbe) skladno z ZGD-1 in EZ-1 na način, da vertikalno integriranemu podjetju niso bile razkrite informacije ali zbir podatkov, ki bi mu omogočale konkurenčne prednosti pri nastopanju na trgu z zemeljskim plinom.

Osebe, odgovorne za izvršno upravljanje, so pripravljale razvojno strategijo družbe in posamezne politike za izvrševanje razvojne strategije neodvisno od vertikalno integriranega

podjetja, tako da je zagotovljena stalna dobičkonosnost družbe največ v višini, ki jo regulativni organ priznava kot upravičen donos na sredstva.

Regulativni organ je bil v letu 2020 obveščen o evidenci vseh sklenjenih pogodb o prenosu z uporabniki sistema različnih ročnosti, o bilančnih pogodbah ter tekoče o vseh novih sklenjenih pogodbah.

Pri pripravi politike zadolževanja družbe in predlaganju stopnje zadolževanja družbe so zaposleni, ki so odgovorni za upravljanje, upoštevali kapitalsko sposobnost družbe.

Politika zadolževanja družbe in stopnja zadolževanja družbe izhajata iz sprejetega razvojnega načrta, ki temelji na obstoječi in predvideni ponudbi in povpraševanju ter naložbenem načrtu. Pri tem je operater prenosnega sistema upošteval omejitve, ki izhajajo iz splošnih aktov regulativnega organa, ter omejitve, ki izhajajo iz podpisane garancijske pogodbe s strani Slovenske izvozne družbe, d.d., (v nadaljevanju SID banka).

Zaposleni, ki so odgovorni za upravljanje, so pri izpolnjevanju okoljskih zahtev s strani uporabnikov prenosnega sistema zagotavljali, da so le-te izpolnjene na nediskriminatorni način. Izvedena je bila tudi zunanja presoja skladnosti z zahtevami ISO 14001:2004.

3.2.2 Vertikalno integrirano podjetje - Plinhold

Edini družbenik operaterja prenosnega sistema, to je družba Plinhold, je v letu 2020 sklical dve seji skupščine, na katerih se je seznanil:

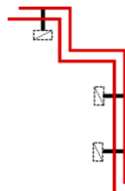
- s sprejetim Letnim poročilom družbe Plinovodi d.o.o. za poslovno leto 2019,
- s sprejetim sklepom o uporabi bilančnega dobička za leto 2019 in
- s sprejetim sklepom o začasnem znižanju vseh bruto prejemkov članom nadzornega sveta (NS) in članoma revizijske komisije nadzornega sveta (RK NS), ki sta člana NS, za 30 odstotkov za čas vključno od 1. 3. 2020 do vključno 31. 5. 2020.

Nadzornik za skladnost je v letu 2020 spremljal, da vertikalno integrirano podjetje ni neposredno ali posredno po svojih predstavnikih v organih operaterja prenosnega sistema določalo ravnanja operaterja prenosnega sistema pri dejavnostih in upravljanju sistema ter zagotavljanju konkurenčnosti tega delovanja ali pri dejavnostih, potrebnih za pripravo 10-letnega načrta za razvoj omrežja.

Vertikalno integrirano podjetje ni določalo ravnanja operaterja prenosnega sistema pri dejavnostih in upravljanju sistema.

Vertikalno integrirano podjetje se je v letu 2020 vzdržalo vseh dejanj, ki bi operaterja prenosnega sistema ovirala pri izpolnjevanju obveznosti EZ-1 ali nanj vplivale, ter od operaterja prenosnega sistema ni zahtevalo, da mora od njega pridobiti kakršna koli dovoljenja za izpolnjevanje teh obveznosti.

Družba Plinhold opravlja dejavnost finančnih storitev in dejavnost holdingov. Računovodske izkaze operaterja prenosnega sistema je v letu 2020 revidiral revizor, ki je revidiral računovodske izkaze v družbi Plinhold.

3.2.3 Nadzorni organ

Nadzorni organ operaterja prenosnega sistema je med poslovnim letom 2020 v okviru svojih pristojnosti aktivno spremljal in nadziral poslovanje družbe Plinovodi d.o.o. skladno z ZGD-1 in z omejitvami, kot jih določa EZ-1. Nadzorni organ družbe Plinovodi d.o.o. sestavlja šest članov, ki so imenovani oziroma izvoljeni za obdobje štirih let.

V obravnavanem obdobju je deloval v naslednji sestavi:

- Tibor Šimonka, član od 1. 6. 2014, od 15. 9. 2014 dalje predsednik, od 1. 6. 2018 dalje ponovno imenovanje za člana in predsednika NS,
- Peter Grašek, član od 1. 2. 2018, namestnik predsednika od 20. 3. 2018,
- Aleš Šuštar, član od 7. 4. 2017,
- Rok Vozel, član od 7. 4. 2017,
- Alojz Kovše, član od 1. 2. 2018,
- Hinko Šolinc, član od 25. 7. 2019.

Nadzorni organ družbe je v letu 2020 izvedel štiri redne seje in dve korespondenčni, na katerih je obravnaval strateške in redne zadeve vezane na poslovanje družbe, med pomembnejše sodijo:

- se je seznanil s Poročilom o izvajanju Finančnega načrta za leto 2019,
- je sprejel Letno poročilo družbe Plinovodi d.o.o. za poslovno leto 2019 ter obravnaval Poročilo o odnosih do povezanih družb za leto 2019 skupaj s poročilom neodvisnega revizorja in Izjavo posloводства, ki je sestavni del Poročila o odnosih do povezanih družb in tudi sestavni del poslovnega poročila,
- se je seznanil s Poročilom o delu Nadzornega sveta za leto 2019,
- odločil o uporabi bilančnega dobička leta 2019,
- se je seznanil s Poročilom o izvajanju Finančnega načrta v obdobjih januar-marec 2020, januar-junij 2020 in januar-september 2020,
- se je seznanil s Poročilom o izvajanju programa za zagotavljanje skladnosti v letu 2019,
- se je seznanil z izvajanjem postopkov javnega naročanja v družbi,
- je za novo 4-letno mandatno obdobje imenoval mag. Dejana Koletnika za Nadzornika za skladnost,
- je sprejel prvi osnutek Finančnega načrta za obdobje 2021 - 2023,
- je sprejel Finančni načrt za obdobje 2021 - 2023,
- je sprejel Politiko prejemkov Posloводства družbe Plinovodi d.o.o., Politiko raznolikosti organov vodenja in nadzora družbe Plinovodi d.o.o. ter Politiko notranjega nasledstva v družbi Plinovodi d.o.o.,
- je naročil izdelavo poročila Pregled realizacije naložb družbe Plinovodi d.o.o. v letu 2020 in izdelavo Poročila o delovanju IT sistema.

Nadzornik za skladnost se je udeležil vseh sej nadzornega sveta in na sejah podajal mnenja, predloge in opozarjal na morebitne kršitve programa, s čimer je zmanjševal tveganja za nastop neskladnosti z energetske zakonodajo.

Nadzorni organ v letu 2020 ni sprejemal odločitev, ki bi vplivale na aktivnosti, ki so potrebne za pripravo razvojnega načrta omrežja v skladu z EZ-1 ali bi bile povezane z njimi, in ni preprečeval

Nadzorni organ v letu 2020 ni sprejemal odločitev, ki bi vplivale na aktivnosti, ki so potrebne za pripravo razvojnega načrta omrežja v skladu z EZ-1 ali bi bile povezane z njimi.

sprejemanja nobenih odločitev, zaradi česar bi se lahko preprečile ali zadržale naložbe, ki bi jih bilo treba v skladu z razvojnim načrtom omrežja izvesti v naslednjih treh letih.

3.2.4 Revizijska komisija nadzornega sveta

Revizijska komisija nadzornega sveta družbe Plinovodi (RK NS) je pričela s svojim delovanjem s 1. 1. 2020, ko je družba Plinovodi d.o.o. skladno s 44. točko 3. člena Zakona o revidiranju (ZRev-2), postala subjekt javnega interesa. RK NS sestavljajo trije člani, ki so imenovani/izvoljeni za obdobje štirih let oziroma najdlje za čas trajanja mandatne dobe v funkciji člana Nadzornega sveta družbe Plinovodi d.o.o.

RK NS je delovala v naslednji sestavi:

- Peter Grašek, predsednik od 1. 1. 2020,
- Hinko Šolinc, član od 1. 1. 2020,
- Blanka Vezjak, zunanja članica od 1. 1. 2020.

RK NS je v okviru svojih pristojnosti aktivno spremljala in nadzirala poslovanje družbe Plinovodi d.o.o. ter v obdobju januar-december 2020 izvedla pet rednih sej in eno korespondenčno, na katerih je obravnavala zadeve, vezane na poslovanje družbe.

Nadzornik za skladnost se je udeležil vseh sej RK NS, spremljal razprave in podajal mnenja pri vsebinah v povezavi z zagotavljanjem skladnosti z energetsko zakonodajo in Programom, kar je prispevalo k zmanjševanju tveganj za nastop neskladnosti.

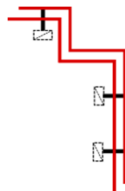
3.2.5 Poročilo neodvisnega revizorja k letnemu poročilu

Revizijska družba PricewaterhouseCoopers d.o.o. je konec marca 2021, izdala osnutek poročila neodvisnega revizorja na podlagi izvedene revizije računovodskih izkazov družbe Plinovodi d.o.o. v skladu z Mednarodnimi standardi revidiranja (MSR) za leto 2020. Osnutek poročila je bil predstavljen revizijski komisiji družbe Plinovodi d.o.o. dne 23.3.2021.

Računovodski izkazi družbe so obsegali:

- bilanco stanja na dan 31.12.2020,
- Izkaz poslovnega izida in izkaz drugega vseobsegajočega donosa za tedaj končano leto,
- izkaz gibanja kapitala za tedaj končano leto,
- Izkaz denarnih tokov za tedaj končano leto, in
- pojasnila k računovodskim izkazom, ki vsebujejo tudi bistvene računovodske usmeritve in druge pojasnjevalne informacije.

Po mnenju revizijske družbe računovodski izkazi z izjemo učinkov zadev v delu *Podlaga za mnenje s pridrži*, računovodski izkazi v vseh pomembnih pogledih pošteno predstavljajo finančni položaj družbe Plinovodi d.o.o. na dan 31. 12. 2020, ter njen poslovni izid in denarne tokove za tedaj končano leto v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi. Razlog v delu pridrška po mnenju revizorjev je napačna računovodska obravnava kupoprodajne pogodbe iz leta 2015, kjer je družba Plinovodi pripoznala sredstva iz

kupoprodajne pogodbe, čeprav pogoji za pripoznanje sredstva po mnenju revizorjev niso bili izpolnjeni, tako po MSRP kot SRS.

Nasprotno pa družba Plinovodi na podlagi neodvisnega pravnega in revizorskega mnenja meni, da računovodska obravnava kupoprodajne pogodbe iz leta 2015, kjer je družba Plinovodi pripoznala sredstva iz kupoprodajne pogodbe, odraža pošten in pravičen prikaz vsebine poslov prve in druge pogodbe skladno in upoštevajoč energetske zakonodaje, zato meni, da podlaga za mnenje s pridržki strokovno neutemeljena.

Nadzornik za skladnost ocenjuje, da je bila transakcija nakupa nepremičnine izvedena skladno z energetske zakonodaje in da računovodska obravnava kupoprodajne pogodbe iz leta 2015, kjer je družba Plinovodi pripoznala sredstva iz kupoprodajne pogodbe, odraža pošten in pravičen prikaz vsebine poslov kot prevladujoče načelo in izjema po ZGD-1.

3.2.6 Poročilo neodvisnega revizorja o omejenem zagotovitvi

Revizijska družba PricewaterhouseCoopers d.o.o. do izdelave tega poročila še ni izdala Poročila neodvisnega revizorja o omejenem zagotovitvi.

Revizijska družba PWC je izdala osnutek mnenja s pridržkom, ker je družba Plinovodi pripoznala sredstva iz kupoprodajne pogodbe leta 2015, čeprav pogoji za pripoznanje sredstva po mnenju revizorjev niso bili izpolnjeni, tako po MSRP kot SRS.

Nasprotno družba Plinovodi meni, da računovodska obravnava kupoprodajne pogodbe iz leta 2015, odraža pošten in pravičen prikaz vsebine poslov upoštevajoč energetske zakonodaje.

3.3 Register tveganj

Nadzornik za skladnost ima za namen učinkovitega upravljanja s tveganji pri zagotavljanju dejanske neodvisnosti operaterja prenosnega sistema v splošni strukturi upravljanja skladno s pogoji Direktive 2009/73/EK, EZ-1 in Odločbe o certificiranju vzpostavljen register tveganj, ki temelji na pojasnilih in priporočilih, ki jih je izdala Evropska komisija v zvezi z ločevanjem operaterjev prenosnih sistemov od dejavnosti dobave in proizvodnje. Z registrom tveganj nadzornik za skladnost identificira in oceni tista področja oziroma aktivnosti v družbi, ki predstavljajo največje tveganje za nastanek neskladnosti s programom in lahko vplivajo na stopnjo neodvisnosti delovanja operaterja prenosnega sistema.

Register tveganj je sistematični proces strokovnih sodb o verjetnih škodljivih ravnanjih in dogodkih. Predstavlja seznam prepoznanih tveganj za nastanek neskladnosti, kjer so ocenjene kategorije »vpliv dogodka« in »verjetnost nastanka dogodka«.

Na podlagi registra tveganj je nadzornik za skladnost je v obravnavanem obdobju prepoznal največje tveganje pri varovanju podatkov in informacij.

Z registrom tveganj se tveganja za nastop neskladnosti ustrezno upravljajo, so identificirana in ocenjena. Na podlagi registra tveganj je nadzornik za skladnost zaposlenim predlagal ukrepe, ki zmanjšujejo stopnjo tveganj za nastop neskladnosti.

Glavne skupine prepoznanih tveganj nadzornika za skladnost skladno s programom so:

- splošno tveganje diskriminatornega ravnanja (tveganja, da zaposleni ne zagotavljajo dejanske neodvisnosti operaterja prenosnega sistema, še posebej v povezavi z vertikalno integriranim podjetjem);
- tveganja glede varovanja in objave podatkov (tveganja, da zaposleni ne varujejo tajnosti poslovno občutljivih podatkov in ne zagotavljajo preglednosti in nediskriminatornosti z objavo podatkov);
- tveganja pri izvajanju storitev (tveganje, da zaposleni vseh storitev brez kakršne koli diskriminacije ne nudijo vsem uporabnikom prenosnega sistema pod enakimi pogoji);
- tveganja pri zagotavljanju nediskriminatornega dostopa do prenosnega omrežja (tveganje, da zaposleni ne zagotavljajo dostopa tretjih strani do prenosnega omrežja na nediskriminatoren način in diskriminirajo uporabnike sistema v korist vertikalno integriranega podjetja ali katerega koli njegovega dela);
- tveganja pri zagotavljanju nediskriminatornih in preglednih postopkov (tveganje, da zaposleni ne izdelajo, ne izvajajo in ne objavljajo takojšnjih, nediskriminatornih in preglednih mehanizmov za dodeljevanje prenosnih zmogljivosti in preglednih postopkov za upravljanje prezasedenosti).

Pri pripravi kataloga tveganj družbe Plinovodi d.o.o. je nadzornik za skladnost nastopal v funkciji nadzora nad prepoznanimi tveganji v družbi za področja, ki so v povezavi z zagotavljanjem skladnosti s programom. Nadzornik za skladnost je v obravnavanem obdobju z registrom tveganj prepoznaval tveganja ter njihove ocene na vseh nivojih v okviru organizacijskih enot, funkcij in procesov. V postopku nadzora je ocene iz registra tveganj primerjal z ocenami iz kataloga tveganj družbe veljavnega v letu 2020. Nadzornik za skladnost je po izvedeni primerjavi ugotovil, da so v katalogu tveganj identificirana vsa tveganja iz registra tveganj ter da so ocene tveganj iz kataloga tveganj primerljive z registrom tveganj.

3.4 Zaupnost podatkov

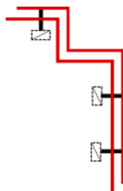
Zaposleni so v letu 2020 varovali tajnost poslovno občutljivih podatkov, ki jih je dobil operater prenosnega sistema med izvajanjem svoje poslovne dejavnosti, tako da je bil omogočen dostop do poslovno občutljivih podatkov samo tistim zaposlenim, ki so jih potrebovali pri svojem delu ali odločanju. Pri upravljanju in dostopu do podatkov, ki imajo naravo poslovne skrivnosti, je vsak zaposleni upošteval Pravilnik o določanju in varovanju tajnosti poslovnih skrivnosti ter o varstvu osebnih in poslovno občutljivih podatkov.

Nadzornik za skladnost v letu 2020 ni prejel od zaposlenih ali tretjih oseb nobene pritožbe v zvezi z razkrivanjem poslovno občutljivih podatkov.

Nadzornik za skladnost je pristojne osebe za informacijsko tehnologijo (v nadaljevanju IT) redno obveščal o zahtevah glede načina varovanja tajnosti podatkov in dostopov do poslovno občutljivih informacij in z njimi uskladi odprta vprašanja glede načina zagotavljanja zaupnosti podatkov.

Nihče od zaposlenih ni razkrival poslovno občutljivih podatkov kateri koli tretji osebi, razen če:

- je pogodbeni stranka operaterja prenosnega sistema podala pisno soglasje operaterju prenosnega sistema za posredovanje ali razkritje zaupnih podatkov tretji osebi;

- so poslovno občutljivi podatki postali javni podatki;
- se podatki, ki so po zakonu javni, ali podatki o kršitvi zakona ali dobrih poslovnih običajev niso mogli določiti kot poslovno občutljivi podatki.

Nadzornik za skladnost v letu 2020 ni prejel od zaposlenih ali tretjih oseb nobene pritožbe v zvezi z razkrivanjem poslovno občutljivih podatkov.

3.5 Razkrivanje in objava podatkov

Zaposleni so zagotavljali preglednost in nediskriminatornost podatkov, ki so potrebni za konkurenčno delovanje trga na način, da so podatke sproti in nediskriminatorno objavljali na spletni strani, tako da so uporabnikom prenosnega sistema zagotavljali zadostne, pravočasne in zanesljive podatke.

Vse podatke in razkritja, ki jih zahteva zakonodaja, so zaposleni objavljali na smiselno, nediskriminatorno, količinsko jasen ter uporabnikom prenosnega sistema prijazen način. Zaposleni so pri izpolnjevanju nalog v zvezi z dostopom tretjih strani do prenosnega sistema zagotavljali zadostne, pravočasne in nepristranske informacije, ki so drugim operaterjem prenosnih sistemov v drugih državah ter uporabnikom prenosnega sistema zagotavljale prenos zemeljskega plina. Pritožb v zvezi z neizpolnjevanjem stopnje informiranosti nadzornik za skladnost v letu 2020 ni prejel.

Nadzornik za skladnost v letu 2020 ni prejel pritožb v zvezi z neizpolnjevanjem stopnje informiranosti.

Zaposleni, ki so odgovorni za vzdrževanje prenosnega sistema, so na spletni strani objavili vsa načrtovana obdobja za vzdrževanje, ki bi lahko vplivala na pravice uporabnikov sistema, izhajajoč iz pogodb o prenosu, ter ustrezne operative informacije.

Objava je vsebovala vse spremembe načrtovanih obdobj za vzdrževanje in obvestila o nenačrtovanem vzdrževanju, takoj ko je operater prenosnega sistema imel to informacijo na voljo. V obdobju vzdrževanja je operater prenosnega sistema redno objavljati posodobljene informacije o podrobnostih, pričakovanem trajanju in posledicah vzdrževanja. V letu 2020 operater prenosnega sistema ni prejel pritožbe v zvezi z nezadostnimi objavami informacij glede vzdrževanja prenosnega sistema.

3.5.1 Posredovanje poslovno občutljivih podatkov neznanim prejemnikom

Zaposleni so preverjali pravilnost elektronskih poštnih naslovov, da bi preprečil posredovanje poslovno občutljivih podatkov neznanim prejemnikom, še posebej prejemnikom vertikalno integriranega podjetja in njegovim delom. Zato so zaposleni skrbeli, da varujejo poslovno občutljive podatke pri pošiljanju množičnih elektronskih sporočil, ki so naslovljena tako na zaposlene pri operaterju prenosnega sistema kot tudi na osebe v vertikalno integriranem podjetju in njegovim delom, z namenom, da se prepreči posredovanje poslovno občutljivih podatkov brez dovoljenja.

3.6 Ravnanje do vertikalno integriranega podjetja pri upravljanju s podatki

Zaposleni so pripravljali in izvajali naloge, tako da vertikalno integriranemu podjetju in njegovim delom ni bil omogočen dostop do poslovno občutljivih podatkov, ki bi mu omogočale konkurenčne prednosti pri nastopanju na trgu z zemeljskim plinom.

Zaposleni so preprečevali diskriminatorno ravnanje pri upravljanju s podatki, pri čemer niso delili sistemov ali opreme IT in sistemov za varnostni dostop z nobenim delom vertikalno integriranega podjetja. Nadzornik za skladnost pri spremljanju upravljanja s podatki in zagotavljanja samostojne in neodvisne uporabe informacijske tehnologije in sistemov za varnostni dostop ni ugotovil kršitev oziroma z njimi ni bil seznanjen s strani zaposlenih.

Pri izbiri svetovalcev oziroma zunanjih izvajalcev za sisteme ali opremo informacijske tehnologije in sisteme za varnostni dostop so zaposleni v okviru javnih naročil upoštevali, da niso bili isti, kot jih uporablja vertikalno integrirano podjetje. Nadzornik za skladnost je pri operaterju prenosnega sistema sodeloval z zaposlenimi, ki so odgovorni za izvajanje postopkov javnih naročil in jih opozarjal na potrebno vključitev določbe o preprečevanju istih svetovalcev oziroma zunanjih izvajalcev neposredno v razpise za javna naročila tam, kjer je to potrebno. Operater prenosnega sistema je določbe o preprečevanju istih svetovalcev oziroma zunanjih izvajalcev vključeval v javna naročila kot enega izmed pogojev za sodelovanje v predmetnem javnem naročilu.

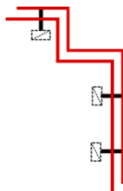
Nadzornik za skladnost je vse zaposlene poučil in opozarjal o načinu in primernem ravnanju z dokumenti, mediji ali drugimi poslovno občutljivimi podatki. Zato so zaposleni v skupnih prostorih in območjih, dostopnih za obiskovalce ali druge osebe, ki niso zaposlene v podjetju, z dokumenti, mediji ali drugimi podatki ravnali odgovorno, pri čemer jih niso puščali na fotokopirnih strojih, tiskalnikih ali mizah v sejnih ali drugih skupnih sobah. Zaposleni niso razpravljali o poslovno občutljivih podatkih v skupnih prostorih in območjih, dostopnih za obiskovalce. Pri uporabi skupnih prostorov, kot so na primer jedilnica, parkirišča, vložišča, umivalnice in drugi skupni prostori, se zaposleni niso pogovarjali o poslovno občutljivih podatkih v prisotnosti obiskovalcev in drugih oseb, še posebej ne v prisotnosti zaposlenih iz vertikalno integriranega podjetja ali katerega koli njegovega dela.

3.6.1 Varovanje podatkov in informacij na področju informacijske tehnologije

Operater prenosnega sistema je v letu 2020 sledil varnostnim smernicam in dobrim praksam pri zagotavljanju ustrezne stopnje varnosti informacijskih sistemov od osnovnih, kot npr. ločevanje procesnega in poslovnega omrežja, do naprednejših, kot je zagotavljanje sodobne zaščite končnih točk pred znanimi in neznanimi informacijskimi grožnjami.

V letu 2020 je operater prenosnega sistema nadaljeval z zagotavljanjem visoke stopnje informacijske varnosti. Izvajali so se vsi potrebni ukrepi za zagotavljanje informacijske varnosti družbe ter s tem varovanja poslovno občutljivih in tajnih podatkov ter osebnih podatkov.

Z namenom zagotavljanja ustrezne stopnje informacijske varnosti ima operater prenosnega sistema tehnično vzpostavljenih več slojev zaščite z različnimi mehanizmi obrambe pred kibernetскими napadi, pri čemer namenja ustrezno pozornost tudi preprečevanju možnosti lateralnega gibanja škodljive programske opreme med notranjimi mrežami sistemov. V letu 2020 je operater prenosnega sistema nadgradil sistem informacijske varnosti s sistemom ADS (ang. Anomaly Detection System), ki se uporablja kot najboljša zaščita v procesnih omrežjih in deluje na podlagi spremljanja mrežnega prometa med napravami in zaznavanju anomalij v omrežnem prometu, ter je z namenom zagotavljanja stalnega nadzora (24/7) nad

varnostno informacijskimi sistemi povezan z varnostno operativnim centrom kibernetске varnosti (VOC).

V okviru izdelave kriznih scenarijev je operater prenosnega sistema kot odziv na epidemijo COVID-19 v letu 2020 izdelal oceno tveganja za informacijski sistem družbe kot celote v primeru kibernetских napadov. V oceni tveganja so bili opredeljeni krovno štirje predmeti preizkusa z različnimi posledicami. Naprej določeni predmeti preizkusa so bili analizirani v dveh scenarijih, tako za primer "Ugodne situacije" in posledično majhnih posledic, kot za primer "Neugodne situacije" in velikih posledice. Ugotovljeni ukrepi za zmanjšanje kibernetских tveganj so pokazali, da operater prenosnega sistema že izvaja vrsto aktivnosti za učinkovito preprečitev ali ublažitev posledic morebitnega kibernetского napada.

Operater prenosnega sistema izvaja vrsto aktivnosti za učinkovito preprečitev ali ublažitev posledic morebitnega kibernetского napada.

Skrbno so se izvajala vzdrževanja poslovnega in procesnega informacijskega sistema družbe.

Operater prenosnega sistema izvaja neodvisen varnostni pregled informacijskega sistema s strani preizkušenega zunanjega izvajalca vsako liho leto. Zadnji obsežni varnostni pregled je bil izveden v letu 2019.

Operater prenosnega sistema ni imel vdorov, kršitev ali drugih dejanj, ki bi lahko ogrozili varnost ali stabilnost informacijskega sistema kot celote ali povzročila škodo oz. razkritje informacij.

V letu 2020 operater prenosnega sistema ugotavlja, da ni imel vdorov, kršitev ali drugih dejanj, ki bi lahko ogrozili varnost ali stabilnost informacijskega sistema kot celote ali povzročila škodo oz. razkritje informacij.

Zaposleni, odgovorni za IT, so skrbeli, da se ob kadrovskih spremembah zaposlenih (nove zaposlitve, odhodi zaposlenih, sprememba delovne funkcije zaposlenih itd.) takoj spremenijo pravice glede dostopa do podatkov skladno z zahtevami delovnega mesta. Seznam uporabnikov, ki dostopajo do poslovno občutljivih podatkov, je bil redno posodobljen. Zaposleni, ki so odgovorni za IT, so preprečevali dostop do informacijskih sistemov, skupnih podatkovnih baz, datotek in strežnikov nepooblaščenim osebam, še posebej zaposlenim v vertikalno integriranem podjetju in njegovim delom.

Operater prenosnega sistema je v obravnavanem obdobju izvajal aktivnosti za zagotavljanje dolgoročne stabilnosti aplikativne informacijske arhitekture družbe. V ta namen je bila izdelana posodobitev obstoječe aplikativne arhitekture. V okviru izdelave te posodobitve so bile identificirane, obravnavane in posodobljene ključne aktivnosti z izvedbo katerih bo informacijski sistem operaterja prenosnega sistema kot celota primeren in pripravljen na nove informacijske izzive, ki jih je za pričakovati srednje in dolgoročno.

S strani operaterja prenosnega sistema so bile identificirane ključne aktivnosti na področju IT v letu 2020:

- izdelana je bila ocena izpostavljenosti informacijskih sistemov do zunanjih izvajalcev in krovni predogled aktivnosti na področju informatike,
- na podlagi srednjeročnih usmeritev razvoja informatike je operater prenosnega sistema izvedel javni razpis za dobavo in vpeljavo Platforme za distribucijo podatkov

med aplikacijami in izven (PDPA), ki je predpogoj za spremembo obstoječe aplikativne arhitekture,

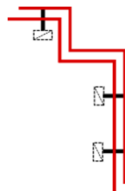
- izveden je bil javni razpis za izdelavo enotnega portala za uporabnike sistema, ki bo skladen z izdelano kreativno in konceptualno zasnovo enotne računalniške rešitve za dostop uporabnikov sistema (spletne, mobilne) do storitev operaterja prenosnega sistema,
- skrbno se je izvajalo vzdrževanje poslovnih in procesnih informacijskih sistemov družbe,
- izvajala se je obnova in nadgradnja informacijske infrastrukture kot osnove za delovanje informacijskih sistemov,
- nadaljeval se je razvoj lastnih informacijskih rešitev,
- izdelani so bili stres testi za primer kibernetškega napada na informacijski sistem družbe,
- glede na epidemiološke razmere je operater prenosnega sistema Upravi RS za informacijsko varnost na njihovo zahtevo predstavili ukrepe za zagotovitev visoke ravni varnosti omrežij in informacijskih sistemov,
- operater prenosnega sistema se je vključil v varnostno operativni center kibernetске varnosti, ki v režimu 24/7 izvaja spremljanje anomalij, ki bi lahko nakazovale na morebitne varnostne incidente.

S strani operaterja prenosnega sistema so bile identificirane ključne splošne ugotovitve na področju IT v letu 2020:

- informacijski sistemi operaterja prenosnega sistema so delovali varno in zanesljivo,
- informacijski sistemi so se ustrezno nadgrajevali in posodabljali,
- pravice dostopov do informacij so se urejale skladno z zahtevami delovnega procesa,
- razvoj informatike se je razvijal na način, da se je zagotovila dolgoročna zanesljivost in uporabnost informacijskih rešitev,
- povečale so se aktivnosti pri zagotavljanju ustrezne kibernetске varnosti,

Zaradi vrste načrtovanih aktivnosti v okviru IT je pričakovano, da se bodo tveganja na področju informacijskega sistema kot celote zmanjševala. Vse bolj pomembnejša postajajo tveganja, povezana z zagotovitvijo ustreznega števila strokovnega kadra za učinkovitejše obvladovanje IT.

Operater prenosnega sistema ima sprejeto Področno politiko varovanja informacij in pripadajoče Področne politike, ki predstavljajo Sistem upravljanja in varovanja Informacij (SUVI). SUVI vpeljuje in vsebuje različne mehanizme varovanja in upravljanja podatkov, ki vključujejo zagotavljanje razpoložljivosti, celovitosti in zaupnosti informacij, varnostne politike in postopke za zagotavljanje skladnosti z zakonodajnimi določili glede varovanja podatkov ter zahtevami družbe po celoviti zaščiti vseh informacijskih sredstev in informacij.

Operater prenosnega sistema je SUVI implementiral do konca leta 2020. V fazi implementacije SUVI je operater prenosnega sistema pripravil ustrezno pripadajočo dokumentacijo, ki vsebinsko pokriva določila SUVI, ter po potrebi prilagaja obstoječe poslovne procese. V zaključnem delu implementacije SUVI je operater prenosnega sistema izvedel tudi izobraževanje zaposlenih. Zaposleni lahko namreč s svojimi ravnanji ključno pripomorejo k ustreznemu varovanju informacij. Z implementacijo SUVI se zagotavlja izboljšano upravljanje varovanja informacij in s tem pomembno prispeva k povečevanju informacijske varnosti. Vsebine SUVI temeljijo na delovanju operaterju prenosnega sistema in so skladne s standardom SIST ISO/IEC 27001:2007. Nadzornik za skladnost je spremljal aktivnosti in bil o njih tudi obveščen.

Operater prenosnega sistema je v letu 2020 implementiral Sistem upravljanja in varovanja Informacij (SUVI).

3.7 Načrtovanje in izvajanje storitev

3.7.1 Izvajanje storitve prenosa, uravnoteženja, izravnave odstopanj, obračuna sistemskih razlik in prodaje zmogljivosti na sekundarnem trgu

Zaposleni so vse storitve brez kakršnega koli razlikovanja nudili vsem uporabnikom prenosnega sistema pod enakimi pogoji, pri čemer ti pogoji ne omejujejo, izkrivljajo ali onemogočajo konkurence pri dobavi.

Operater prenosnega sistema je obvezan, da za vertikalno integrirano podjetje izvaja enake storitve kot za druge uporabnike prenosnega sistema, in sicer storitve prenosa, izravnave odstopanj, obračuna sistemskih razlik in prodaje zmogljivosti na sekundarnem trgu. Vse storitve odobri ali je z njimi seznanjen regulativni organ. V letu 2020 operater prenosnega sistema ni izvajal storitev za vertikalno podjetje ali njegov del.

V letu 2020 operater prenosnega sistema ni izvajal storitev za vertikalno podjetje ali njegov del.

Operater prenosnega sistema za pregledno in nepristransko izvajanje storitve uravnoteženja in izravnave odstopanj uporablja spletno informacijsko podprto platformo Virtualna točka za plin (VTP), v kateri so zajete vse tri storitve: (a) virtualna točka (VT), kjer se izvajajo transakcije; (b) trgovalna platforma (TP) in (c) oglasna deska (OD).

Uravnoteženje prenosnega sistema:

Operater prenosnega sistema z uravnoteženjem prenosnega sistema uravnava količino zemeljskega plina v prenosnem sistemu tako, da sledi dnevnim načrtom prenosa in kupuje oziroma prodaja količine zemeljskega plina glede na potrebe po zagotavljanju optimalnih obratovalnih stanj prenosnega sistema na dnevnem nivoju.

Operater prenosnega sistema je omogočal uporabnikom izravnave konic odjema zemeljskega plina za krajša časovna obdobja, pri čemer je sledil dnevnim načrtom prenosa zemeljskega plina. Na podlagi učinkovitega izvajanja vseh optimizacijskih aktivnosti je bilo doseženo manjše odstopanje količin v letu 2020 v primerjavi z letom prej.

Odstopanje količin v letu 2020 je bilo manjše v primerjavi z letom 2019.

Na podlagi metodologije za določitev veljavne cene za obračun stroškov dnevnega odstopanja, določene v sistemskih obratovalnih navodilih, operater prenosnega sistema za obračun stroškov dnevnega odstopanja uporablja mejno prodajno ceno, če je količina dnevnega odstopanja pozitivna, oziroma mejno nakupno ceno, če je količina dnevnega odstopanja negativna. Mejna prodajna cena in mejna nakupna cena se za vsak obračunski dan dobave oblikujeta na podlagi referenčnih tržnih cen iz trgovanja z nazivnimi produkti na TP. Mejna prodajna in mejna nakupna cena sta dnevno objavljena na spletni strani www.plinovodi.si.

V VT je omogočeno vsakodnevno izvajanje transakcij z zemeljskim plinom med člani virtualne točke. Transakcije se izvajajo na prostem trgu, kjer so lahko udeleženci v transakciji vsi registrirani člani VT, in na izravnalnem trgu, kjer so lahko udeleženci v transakciji le nosilci bilančnih skupin in operater prenosnega sistema. Transakcije na prostem in izravnalnem trgu se izvajajo prek spletne informacijsko podprte platforme VTP (Virtualna točka za plin). Pogodbeni odnosi z uporabniki sistema so bili usklajeni pregledno in nepristransko. Tudi v letu 2020 je operater prenosnega sistema nastopal kot organizator izravnalnega trga.

V drugi polovici leta je operater prenosnega sistema vsem uporabnikom VT poleg dnevnih in znotraj dnevnih produktov omogočil še tedenske in mesečne produkte. V izvedenih transakcijah v letu 2020 je bilo na podlagi 3.432 transakcij izmenjanih 1.695 GWh zemeljskega plina, kar je za približno 263 GWh več izmenjanih količin kot v letu 2019. Od vseh priglašeni transakcij je bilo 92 transakcij izvedenih znotraj dneva, vse ostale transakcije so bile izvedene za dan vnaprej. Skupaj je sklenjenih 45 bilančnih pogodb in 34 pogodb o članstvu v virtualni točki.

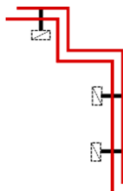
V drugi polovici leta 2020 je operater prenosnega sistema ponudil dodatne kratkoročne produkte — tedenske in mesečne.

Na TP se izvajajo vsakodnevna trgovanja s količinami zemeljskega plina na transparenten in nediskriminatorenen način, kjer poleg nosilcev bilančnih skupin (BS), ki so člani VTP, sodeluje tudi operater prenosnega sistema z nakupi in/ali prodajami količin zemeljskega plina za potrebe uravnoteženja. V letu 2020 je bilo na TP izvedenih 298 transakcij v obsegu 336,3 GWh zemeljskega plina. Od tega je bilo 19 transakcij v obsegu 3,9 GWh opravljenih med samimi uporabniki TP (nosilci BS). V primerjavi z letom 2019 je operater prenosnega sistema na TP s 279 transakcijami izvedel 120 transakcij več v obravnavanem obdobju, pri čemer so bile letne količine za uravnoteženje prenosnega sistema leta 2020 primerljive količinam leta 2019.

Operater prenosnega sistema je na svoji spletni strani redno objavljala vse potrebne informacije o zasedenosti oziroma razpoložljivosti prenosnih zmogljivosti prenosnega sistema zemeljskega plina na območju Republike Slovenije. Objavljeni so bili vsi aktualni dokumenti in obrazci, prav tako tudi ponudba in povpraševanje po prenosnih zmogljivostih na sekundarnem trgu.

Prenos zemeljskega plina

Ob koncu leta 2020 je bilo v RS aktivnih 14 BS, za katere se je izvajal prenos zemeljskega plina, od teh je devet BS tudi izvajalo dobavo zemeljskega plina slovenskim uporabnikom. Število BS je manjše za eno v primerjavi z letom 2019.

BS je operater prenosnega sistema obravnaval enakopravno in jih vključeval v sistem nominacij, alokacij in obračunavanja izravnjav ter odstopanj. Prenos zemeljskega plina je potekal skladno z načrti, brez motenj v obratovanju ali v dobavi zemeljskega plina na vstopnih in izstopnih točkah v RS. Prenos zemeljskega plina za slovenske uporabnike je operater v letu 2020 izvajali v veliki večini preko mejne vstopne točke Ceršak, razen v obdobju avgust in september, ko je bil v manjši količini komercialno izkazan interes dobave preko mejnih vstopnih točk Rogatec in Šempeter.

BS je operater prenosnega sistema obravnaval enakopravno.

V letu 2020 je operater prenosnega sistema skupaj prenesel 9.613,6 GWh zemeljskega plina, kar je na ravni načrtovanih kot tudi realiziranih količin v letu 2019.

Na sekundarnem trgu sta bili na vstopni točki Ceršak sklenjeni le dve pogodbi.

3.7.2 Obratovanje in vzdrževanje prenosnega sistema

V letu 2020 operater prenosnega sistema ni prejel nobene pritožbe glede objave vzdrževalnih del na prenosnem sistemu. Objava informacij je bila pregledna, pravočasna in nepristranska.

Za varno in zanesljivo obratovanje prenosnega sistema, objektov in opreme so pomembne preventivne vzdrževalne aktivnosti, ki zagotavljajo stalno razpoložljivost in visoko obratovalno sposobnost plinovodne infrastrukture. Zaposleni so zagotavljali učinkovito vzdrževanje prenosnega sistema na podlagi letnih načrtov tekočega vzdrževanja in okvirnih letnih načrtov naložbenih vzdrževalnih del s popisom predvidenih del in posegov, ki so nediskriminatorni in pregledni za vse udeležence na trgu z zemeljskim plinom.

Operater prenosnega sistema je v letu 2020 izvajal periodične aktivnosti vzdrževanja, ki so se nanašale na kontrolo MRP in mejnih postaj, kontrola trase - mobilna enota, pregled električnih instalacij, kontrola katodne zaščite, vizualni pregled EX opreme in kontrolni pregled EX opreme. Na področju protieksplzijske zaščite je operater prenosnega sistema v letu 2020 izvedel izpopolnjevalna Ex-usposabljanja zaposlenih ter pridobil uradno priznanje usposobljenosti s prejemom dodatka o usposobljenosti za vzdrževanje Ex-opreme k certifikatu SIQ Ex U.17042.

Poleg periodičnih aktivnosti vzdrževanja je izvedel tudi:

- meritve ozemljitev in izenačitev potenciala na posameznih plinovodnih odsekih,
- meritve potencialov katodne zaščite na sekcijskih zapornih ventilih na plinovodih M1, M2, M3 in M4,
- ročno in/ali strojno čiščenje tras plinovodov,
- ključavničarska in slikopleskarska dela na objektih plinovodnega sistema,
- SIQ izobraževanje za vzdrževanje električne Ex opreme,
- izobraževanja za pooblašcene inženirje,
- meritve elektro inštalacij in ozemljitev na 215 postajah,
- selitev celotnega kletnega skladišča v stavbi MSO na lokacijo kompresorske postaje Ajdovščina,
- selitev in vgradnja opreme na obstoječi in novi lokaciji dodatnega DC,
- vzdrževanje programske, strojne, računalniške in telekomunikacijske opreme za obdelavo in prenos podatkov.

Zaposleni so skrbeli, da je bila pregledna, pravočasna, nediskriminatorna in javno dostopna (z objavo na spletni strani) napoved predvidenih del na prenosnem sistemu z navedbo opisa predvidenih del, lokacije, objekta, obdobja del ter vpliva na uporabnike prenosnega sistema. Napoved predvidenih del je bila izdelana tako, da je kar najmanj vplivala na udeležence na trgu z zemeljskim plinom.

Zaposleni so zagotavljali pregledno in nediskriminatorno celovito sledljivost načrtovanim in izvedenim aktivnostim pri izvajanju vzdrževalnih del na prenosnem sistemu ob zagotavljanju minimalnih vplivov na okolje in udeležence na trgu.

3.8 Zagotavljanje nediskriminatornega dostopa do prenosnega sistema

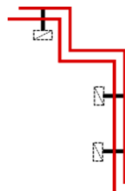
Dodeljevanje in uporabo prenosnih zmogljivosti opredeljujejo evropski kodeksi omrežja in podrobneje sistemska obratovalna navodila. V letu 2020 je nadzornik za skladnost spremljal izvajanje implementacije kodeksov omrežij pri operaterju prenosnega sistema na način, da je sodeloval na sestankih operaterja prenosnega sistema, vse z namenom zmanjšanja stopnje tveganja za nastop neskladnosti z energetske zakonodajo.

Operater prenosnega sistema je na svoji spletni strani na ažuren, pregleden in nepristranski način objavljaval vse potrebne informacije o zasedenosti oziroma razpoložljivosti prenosnih zmogljivosti prenosnega sistema zemeljskega plina na območju Republike Slovenije. S pospešeno uvedbo digitalizacije je povečal stopnjo preglednosti in učinkovitosti pri sklepanju pogodb o prenosu. V letu 2020 je bila omogočena možnosti digitalnega načina sklenitve pogodbe o prenosu na izstopnih točkah v RS za uporabnike omrežja preko spletnega portala Network User Services (NUS). V letu 2020 je operater prenosnega sistema prejel [] e-zahtev za dostop ter na digitalni način sklenil [] pogodb o prenosu različnih ročnosti.

V letu 2020 je operater prenosnega sistema prejel [] e-zahtev za dostop ter na digitalni način sklenil [] pogodb o prenosu različnih ročnosti.

Zakup prenosnih zmogljivosti je operater prenosnega sistema tudi v letu 2020 izvajal preko spletne rezervacijske platforme PRISMA, ki je prepoznana kot najvišja stopnja zagotavljanja preglednega in nepristranskega načina dodeljevanja zmogljivosti in zmanjšuje bistveno tveganja za nastanek diskriminatornega ravnanja med uporabniki sistema, še posebej ne v korist vertikalno integriranega podjetja ali katerega koli njegovega dela. Na spletni rezervacijski platformi so v tem obdobju potekale dražbe za zakup letnih, mesečnih, tedenskih in dnevnih produktov ter tudi dražbe znotraj dneva in dražbe za združene zmogljivosti.

V letu 2020 je operater prenosnega sistema z uporabniki sistema na vseh mejnih vstopnih točkah sklenil [] pogodb o prenosu različnih ročnosti in vrst storitev, od katerih je bilo [] pogodb kratkoročnih ter [] prekinljivih pogodb. Na vseh mejnih izstopnih točkah iz prenosnega sistema v RS je bilo sklenjenih [] pogodb, od katerih je bilo [] pogodb kratkoročnih. Operater prenosnega sistema v letu 2020 ni prejel nobene pritožbe glede dostopa do prenosnega sistema.

Uporabniki so v primerjavi s preteklim letom uporabljali večinoma kratkoročne produkte, predvsem mesečne in znotraj dnevne zakupe, kot posledica nepredvidljivih razmer s čimer so se prilagajali trenutnim potrebam po zemeljskem plinu. V letu 2020 je bil na portalu NUS vzpostavljen dostop do različnih aplikativnih modulov, od katerih uporabniki sistema največ uporabljajo modul za pregled prenesenih količin zemeljskega plina in modul za sklepanje pogodb o prenosu na izstopnih točkah v RS.

Operater prenosnega sistema v letu 2020 ni prejel nobene pritožbe glede dostopa do prenosnega sistema.

Operater prenosnega sistema je proaktivno komuniciral z uporabniki sistema v tretjem in zadnjem četrtletju predvsem zaradi izteka pogodb o prenosu za izstopno zmogljivost v RS, zaradi česar je bilo s 133 uporabniki prenosnega sistema sklenjenih 275 novih pogodb o prenosu.

3.9 Zagotavljanje nediskriminatornih in preglednih postopkov

Operater prenosnega sistema je zaradi ukrepov Korona virusa, ki jih je sprejela RS, aktivno preko videokonferenc komuniciral z domačimi in tujimi uporabniki sistema - s predstavniki organizacij, agencij in tujih družb.

Na svoji spletni strani je operater prenosnega sistema v obravnavanem obdobju redno objavljaj vse potrebne informacije o zasedenosti oziroma razpoložljivosti zmogljivosti prenosnega sistema zemeljskega plina na območju Republike Slovenije.

Objavljeni so bili vsi aktualni dokumenti in obrazci, ponudba in povpraševanje po prenosnih zmogljivostih na sekundarnem trgu, novosti o vseh uvedenih zakonodajnih spremembah ter druge pomembne in koristne informacije za širšo zainteresirano javnost, kar zagotavlja pregledne in nepristranske postopke uporabnikom sistema ter drugi zainteresirani javnosti.

Operater prenosnega sistema je v letu 2020 redno objavljaj vse potrebne informacije o zasedenosti oziroma razpoložljivosti zmogljivosti prenosnega sistema zemeljskega plina na območju Republike Slovenije.

Zaposleni so izvajali in objavljali takojšnje, nediskriminatorne in pregledne postopke za dodeljevanje prenosnih zmogljivosti in za upravljanje prezasedenosti.

V začetku leta je operater prenosnega sistema na svoji spletni strani objavil javno posvetovanje o osnutkih predlogov projektov za razširitvene zmogljivosti in sredi leta še tri podzakonske akte - Pravila o postopku za dodeljevanje zmogljivosti prenosnega sistema za vstopne in izstopne točke znotraj Republike Slovenije, Pravila o pogojih in načinu razdelitve zmogljivosti na povezovalnih točkah prenosnega sistema z dražbo, upravljanja prezasedenosti prenosnega sistema in trgovanja z zmogljivostmi na sekundarnem trgu ter Akt o spremembah in dopolnitvah Sistemskih obratovalnih navodil za prenosni sistem zemeljskega plina.

Prav tako je v javno obravnavo operater prenosnega sistema podal osnutka Akta o spremembah Akta o metodologiji za obračunavanje omrežnine za prenosni sistem zemeljskega plina. Akt določa spremenjene multiplikatorje za standardne produkte zmogljivosti in spremenjene sezonske faktorje. Spremembe omogočajo, da bodo kratkoročni

zakupi zmogljivosti v zimskem obdobju za uporabnike omrežja cenejši. S tem bo uporabnikom omogočena večja prilagodljivost pri zakupu prenosnih zmogljivosti. Sprememba se je začela uporabljati takoj po koncu obravnavanega obdobja.

Zaposleni so na nediskriminatoren način pripravljali in izvajali vse predpise, ki jih pripravljala ali izdaja po javnem pooblastilu operater prenosnega sistema. Pri izdelavi pravil so upoštevali najboljše prakse in priporočila ENTSO-G za zemeljski plin ter druga priporočila regulativnega organa. Prav tako so zaposleni aktivno sodelovali pri pripravi in izdelavi vseh drugih potrebnih aktov in predpisov, ki so obvezujoči za operaterja prenosnega sistema, ter pri tem upoštevali načelo nediskriminatornosti in preglednosti.

Zaposleni rešujejo pritožbe uporabnikov prenosnega sistema nepristransko in pregledno, pri čemer so informacije o številu in vsebini pritožb posredovane nadzorniku za skladnost.

Operater prenosnega sistema v letu 2020 ni prejel nobene pritožbe glede zaračunavanja odstopanj prevzema in predaje zemeljskega plina.

Operater prenosnega sistema v letu 2020 ni prejel nobene pritožbe glede zaračunavanja odstopanj prevzema in predaje zemeljskega plina.

4 SPREMLJANJE IZVAJANJA PROGRAMA

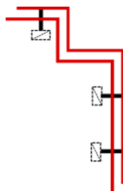
4.1 Priporočila o Programu za zagotavljanje skladnosti in njegovemu izvajanju

Nadzornik za skladnost pri spremljanju in izvajanju Programa v letu 2020 ni ugotovil dodatnih vsebinskih pomanjkljivosti. Program, h kateremu je regulativni organ dal soglasje (št. 533-100/2011-58/134), po mnenju nadzornika za skladnost zajema aktivnosti in ukrepe, ki so potrebni za učinkovito preprečevanje diskriminatornega ravnanja zaposlenih.

5 OBVEZNOSTI IN PRAVICE ZAPOSLENIH

Vsi zaposleni v podjetju so sodelovali z nadzornikom za skladnost pri izvajanju njegovih nalog s ciljem učinkovite izvedbe uresničevanja programa. Nadzornik za skladnost ocenjuje, da je bilo obveščanje nadzornika za skladnost v letu 2020 primerno, predvsem zaradi aktivnega osveščanja zaposlenih s strani nadzornika za skladnost glede obveznosti in načina obveščanja. Zaposleni so praviloma obveščali nadzornika za skladnost o času, kraju ter vsebini sestankov, ki so v povezavi z vsebino, kot jo določa energetska zakonodaja. Za sestanke, o katerih nadzornik za skladnost ni bil obveščen ali ni bil pravočasno obveščen, pa je podal opozorilo zaposlenim z obrazložitvijo o zahtevah, ki jih določa EZ-1 in program za zagotavljanje skladnosti, ki so ga zaposleni upoštevali.

Obveščanje nadzornika za skladnost s strani zaposlenih je bilo v letu 2020 primerno, predvsem zaradi aktivnega osveščanja zaposlenih s strani nadzornika za skladnost glede obveznosti in načina obveščanja.

Nadzornik za skladnost nadalje ugotavlja, da pravočasno obveščanje nadzornika za skladnost s strani zaposlenih zmanjšuje tveganja za nastop neskladnosti s Programom in energetske zakonodajo, zlasti pri komunikaciji z vertikalnim podjetjem in njegovimi deli, zato je izdajal priporočila zaposlenim glede pomembnosti pravočasnega informiranja. Nadzornik za skladnost je v letu 2020 podajal tudi zahteve za podatke in informacije zaposlenim v povezavi z zagotavljanjem skladnosti s programom. Nadzornik za skladnost ocenjuje, da so zaposleni omogočali dostop do vseh informacij in so te informacije posredovali pravočasno.

Nadzornik za skladnost ocenjuje, da so zaposleni omogočali dostop do vseh informacij in so te informacije posredovali pravočasno.

Nadzornik za skladnost tudi ocenjuje, da so zaposleni v družbi omogočali dostop nadzorniku za skladnost do vseh prostorov, ki so v lasti družbe.

6 KRŠITVE

6.1 Splošne kršitve

V obdobju za katerega je izdelano poročilo ni bilo kršitev določb programa.

Tveganja za nastop neskladnosti s programom in energetske zakonodajo je nadzornik za skladnost na podlagi aktivne komunikacije z zaposlenimi in uporabniki omrežja sproti odpravljal in tako zmanjševal možnosti za nastop kršitev programa.

V obdobju za katerega je izdelano poročilo ni bilo kršitev določb programa.

7 ZAKLJUČNE UGOTOVITVE

Leto 2020 je bilo posebej zaznamovano s pandemijo koronavirusa COVID-19. Zunanje poslovno energetske okolje v EU in regiji je bilo obarvano z padcem cen povpraševanja po energiji in znižanjem plačilne discipline. Kljub nižanju povpraševanja po energiji je energetski sistem še naprej dobro deloval, kar je še en dokaz, da odpornost celotnega energetskega sistema lahko povečujejo le dobro delujoči energetski trgi, tako ugotavlja EK² in Svet evropskih regulatorjev (CEER).

Operater prenosnega sistema je v celoti sledil ukrepom in preventivnim ukrepom za ublažitev posledic, ki so močno prizadeli gospodarstvo in družbo kot celoto. Izvajal načrte za neprekinjeno poslovanje, organiziral delovanje zaposlenih v mehurčkih, prerazporejal manj pomembna dela in usmerjal dispečersko osebje za nemoteno izvajanje dela. Izzivi novega načina dela na daljavo v družbi so se pojavljali na različnih področjih in zahtevali od vsakega posameznika prilagoditev na novo okolje in na nov način dela. Delo od doma in komunikacija na daljavo je pospešila učinkovitost sestankov, povečala pa vzporedno kibernetska tveganja. Za ta tveganja so bili izdelani stresni testi in predlogi dodatnih ukrepov za znižanje izpostavljenosti tveganjem.

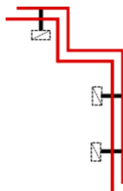
Kljub spremenjenemu načinu dela v času pandemije je nadzornik za skladnost preverjal, če operater prenosnega sistema dosledno in dejansko spoštuje načela preglednosti in nepristranskosti v odnosu do vseh udeležencev na trgu, varuje tajnost poslovno občutljivih podatkov, preprečuje pristransko razkrivanje poslovno koristnih podatkov, skrbi za vsebinske in zakonodajne spremembe Programa za zagotavljanje skladnosti po priporočilu nadzornika za skladnost ter se zavzema za zmanjševanje tveganj za nastop neskladnosti s tem programom. Nadzornik za skladnost ocenjuje, da je operater prenosnega sistema uspešno izvajal naloge zagotavljanja skladnosti z energetske zakonodaje, s primarnim ciljem, da se zagotovi dejanska neodvisnost operaterja prenosnega sistema v skladu s pogoji in cilji Programa za zagotavljanje skladnosti, kljub ukrepom in spremembam v času pandemije.

Nadzornik za skladnost je v letu 2020 izvajal nadzor nad izpolnjevanjem zahtev evropske in nacionalne zakonodaje, povezane z delovanjem neodvisnega operaterja prenosnega sistema in zagotavljanja nepristranskega delovanja. Pri svojem delu je dejavno sodeloval in komuniciral s pristojnimi organi (regulativni organ - Agencija za energijo, Ministrstvo za infrastrukturo in prostor - Direktorat za energijo, posloводство in nadzorni svet družbe Plinovodi d.o.o.), zaposlenimi v družbi ter uporabniki sistema. Pri poslovanju z družbo in zaposlene v družbi zavezujejo tudi dobri poslovni običaji, visoki etični standardi in načela, kot to izhaja iz Kodeksa ravnanja družbe, ki ustrezno dopolnjuje Program za zagotavljanje skladnosti predvsem glede vloge zaposlenih pri uresničevanju vizije in poslanstva ciljev družbe ter zmanjšuje tveganja za nastop neskladnosti s programom. Kodeks ravnanja vsakega posameznega zaposlenega spodbuja k lastnemu odgovornemu ravnanju in mu daje za to potrebne

Nadzornik za skladnost ocenjuje, da je operater prenosnega sistema uspešno izvajal naloge zagotavljanja skladnosti z energetske zakonodaje, s primarnim ciljem, da se zagotovi dejanska neodvisnost operaterja prenosnega sistema v skladu s pogoji in cilji Programa za zagotavljanje skladnosti, kljub ukrepom in spremembam v času pandemije.

V letu 2020 nadzornik za skladnost ni prejel nobene prijave kršitve Kodeksa ravnanja družbe.

² Commission Staff Working Document, Energy Security: Good Practices to Address Pandemic Risks

usmeritve, vsebuje načela in cilje, ki k pravilnemu, preglednemu, nepristranskemu in etičnemu ravnanju spodbujajo celotno družbo. V letu 2020 nadzornik za skladnost ni prejel nobene prijave kršitve Kodeksa ravnanja družbe.

Operater prenosnega sistema je zavezan k Slovenskim smernicam korporativne integritete, s čimer jasno izraža tudi zavezo k uveljavljanju in spoštovanju načel korporativne integritete ter učinkovitemu sistemu korporativne integritete.

Operater prenosnega sistema ima vzpostavljeni sistem obvladovanja tveganj (angl. Enterprise Risk Management, v nadaljevanju ERM), ki je sestavni del korporativnega upravljanja in daje pomen tudi zaznavi priložnosti. ERM je razumljivo opredeljen ter sorazmeren značilnostim, obsegu in zapletenosti poslov, ki jih družba opravlja. Vzpostavljen proces in organizacija upravljanja tveganj, predvsem pa njun razvoj, sta sestavna dela poslovne strategije družbe. Operater prenosnega sistema sistematično pristopa k upravljanju tveganj z ustrezno organiziranostjo ter jasno opredelitvijo pristojnosti in odgovornosti, opredelitvijo politik in katalogom tveganj. Tveganja so s strani glavnih nosilcev (Poslovodstvo, izvršni direktorji in vodje enot) upravljanja s tveganji prepoznana, ocenjena, obvladana in spremljana. Veliko pozornost v obravnavanem obdobju je operater prenosnega sistema namenil prav obvladovanju regulativnega in zakonodajnega tveganja, tveganja političnega in gospodarskega okolja s poudarkom na pomenu zemeljskega plina kot energenta in razvoju trga z zemeljskim plinom ter trga s prenosnimi zmogljivostim.

Nadzornik za skladnost nastopa v funkciji nadzora nad prepoznanimi tveganji v družbi za področja, ki so v povezavi z zagotavljanjem skladnosti s programom. Nadzornik za skladnost za obravnavano obdobje ocenjuje, da so bila tveganja za nastop neskladnosti s programom ustrezno identificirana in obvladovana ter da so zaposleni v družbi Plinovodi upoštevali program, ki določa ukrepe za preprečevanje diskriminatornega ravnanja in pravila za učinkovito ločevanje dejavnosti prenosa in dobave, ter se zavedali in uspešno odpravljali navzkrižja interesov med vertikalno integriranim podjetjem, dobavitelji in uporabniki sistema.

Ljubljana, 29. 3. 2021

Nadzornik za skladnost

mag. Dejan Koletnik